

Электр станцияларының су шаруашылығын, гидрокұрылыстарын және гидромеханикалық жабдықтарын пайдалану кезінде еңбекті қорғау Ережелері

Күшін жойған

Қазақстан Республикасы Энергетика индустрия және сауда министрінің 1999 жылғы 26 сәуір N 104 Бұйрығы. Күші жойылды - Қазақстан Республикасы Премьер-Министрінің орынбасары - Қазақстан Республикасының Индустрия және жаңа технологиялар министрінің 2013 жылғы 16 сәуірдегі № 124 бұйрығымен

Ескерту. Күші жойылды - ҚР Премьер-Министрінің орынбасары - ҚР Индустрия және жаңа технологиялар министрінің 16.04.2013 № 124 бұйрығымен.

Осы Ережелер Қазақстан Республикасының электр энергетикасы саласы электр станцияларының гидротехникалық құрылыстары мен гидромеханикалық жабдықтарын пайдалану кезінде еңбекті қорғау жөніндегі негізгі ережелерді белгілейді.

Ережелер ведомстволық тиесілігі мен меншік нысанына қарамастан жұмыс істеп тұрған және қайта жаңартылып жатқан электр станцияларының гидромеханикалық жабдықтары мен гидромеханикалық құрылыстарын пайдаланумен, жөндеумен және сынаумен айналысатын қызметкерлерге, сондай-ақ жоғарыда аталған энергетика объектілерінің пайдалану жағдайына бақылауды жүзеге асыратын ведомстволық және Мемлекеттік қадағалаудың қызметкерлеріне таратылады.

1-Тарау. Қызметкерлерге қойылатын талаптар

1. Қызметкерлерді оқыту және білімдерін тексеру тәртібі ГОСТ 12.0.004-90, 34.12.102.89.* және Қазақстан Республикасы Еңбек министрлігінің алқасы бекіткен "Басшылар мен мамандардың еңбек қорғау жөніндегі білімдерін тексеру жөніндегі Үлгілік ереженің" талаптарына сәйкес болуға тиіс.

Қауіпсіздік ережелері бойынша дайындықты және білім тексеруден өткен қызметкерлерге белгіленген біліктілік куәлігі беріледі, ол жұмыс уақытында оның өзінде болуы тиіс.

* Нормативтік құжаттардың тізбесі 10-қосымшада берілген.

2. Әрбір қызметкер өрт қауіпсіздігі Ережелерін білуі және жұмыс орнында оны орындауға тиіс.

3. Гидротехникалық құрылыстар мен жабдықтарға қызмет көрсеткен кезде қызметкерлер қауіпті және зиян факторлар, соның ішінде электр кернеуі, жұмыс орнының биікте орналасуы, төмен температура, жоғары дымқылдық, биологиялық факторлар (микроорганизмдер) және т.б. әсеріне тап болуы мүмкін. Зиянды заттар және қолайсыз өндірістік факторлы жұмыстардағы жұмысшылар мен мамандар жұмысқа қабылданарда алдын-ала және кезең-кезеңмен медициналық тексерістен өтуге тиіс.

Тексерулерден өтудің тәртібі мен мерзімдерін Қазақстан Республикасының Денсаулық сақтау министрлігі белгілейді.

Орындаушылардан медициналық тексеруден өтуін талап ететін жұмыстардың тізбесі 1-қосымшада берілген.

Қызметкердің біліктілік куәлігінде медициналық комиссиясының жағымды қорытындысы болмаса, ол аталған жұмыстарға жіберілмейді.

4. 18 жасқа толмаған адамдарды ауыр және зиянды жұмыстарға тартуға рұқсат етілмейді. Осындай жұмыстардың тізбесі осы Ережелердің 2-қосымшасында келтірілген.

5. Қауіпсіздік бойынша қосымша арнайы жұмыстар (көтеріңкі) талаптар қойылатын жұмыстарды орындайтын адамдардың біліктілік куәліктерінде осы туралы жазу болуға тиіс.

Гидроқұрылыстар мен гидромеханикалық жабдықтарды пайдалану және жөндеу кезінде қолданылатын арнайы жұмыстардың тізбесі осы Ережелердің 3-қосымшасында берілген.

Аталған тізбені кәсіпорын басшылары жергілікті жағдайларды есепке алынып толықтыруы мүмкін.

6. Барлық өндірістік қызметкерлер РД 34.03.702 сәйкес электр тогынан немесе басқада қайғылы оқиғалардан зардап шеккендерге дәрігерлік көмекке дейінгі көмекті көрсету тәсілдеріне іс жүзінде үйретілуге тиіс.

7. Барлық жұмыс істеушілер қолданылып жүрген нормалар бойынша (РД 34.03.605,34-70-821-26) жұмыс сипатына сәйкес арнайы киіммен, арнайы аяқ киіммен және жеке қорғаныс құралдарымен жабдықталуға тиіс.

8. Әрбір қызметкер осы Ережелерді орындауға міндетті және өзі байқаған барлық Ереже бұзылулары, сондай-ақ құрылыстардың, жабдықтар мен қорғаныс құрылғыларының қызметкерлер мен жабдықтарға қауіп туғызатын ақаулары туралы тікелей басшысына, ол болмаған жағдайда жоғары басшыға дереу хабарлауға тиіс.

9. Қайғылы оқиға туындау қаупі пайда болған кезде, жақын жердегі қызметкерлер оның алдын-алу жөніндегі шараларды (жабдықтарды тоқтату,

кернеуді алу, суды бөгеу және т.б.) қолдануға тиіс, ал қайғылы оқиға болған жағдайда, оқиға орнында мүмкіндікке қарай жағдайды сақтап зардап шеккенге дәрігердің көмегіне дейінгі көмекті көрсетуге тиіс.

Болған жағдай туралы жедел аға қызметкерлерге және жұмыстардың басшысына хабарлануы тиіс.

10. Өндірістегі қайғылы оқиғалар мен кәсіби уланулар үшін еңбекті қорғау нормалары мен ережелердің сақталуын қамтамасыз етпеген және жарақаттанудың алдын-алу үшін тиісті шаралар қолданбаған әкімшілік-техникалық қызметкерлер мен қауіпсіздік техникасы мен еңбек қорғау жөніндегі нұсқауларды тікелей бұзушы адамдар жауапқа тартылады.

11. Осы Ережені бұзған қызметкерлер қолданылып жүрген заңдарға сәйкес жауапкершілікке (тәртіптік, әкімшілік немесе қылмыстық) тартылады.

2-тарау. Қауіпсіздіктің жалпы ережелері

1 . А у м а қ - ү й - ж а й л а р

12. Өндірістік үйлер мен құрылыстардың өтетін жерлері мен орындары, іштегі, сонымен бірге сыртта тиіп тұрған аумақтағы шығатын және кіретін орындар жарық және жаяу жүргіншілер мен көліктің жүрісі үшін еркін және қауіпсіз болуға тиіс. Адамдардың болуы және өтуі үшін қауіпті орындар арқанмен немесе ГОСТ 12.4.026.76 бойынша қауіпсіздік белгілері орнатылған жылжымалы қалқандармен қоршалуы керек.

13. Үйлердің теміржол және автомобиль көлігі жүретін аймаққа шығу жолдарында қоршау бағаналары мен сүйеніштер, сондай-ақ 10807-78 ГОСТ-қа сәйкес тиісті жол белгілері немесе сәуленелінетін таблолар орнатылуға тиіс.

Автомобильдер мен басқа көлік үшін кәсіпорын аумағында жүрістің шекті жылдамдығы белгіленеді: кіретін жолдарда 10 км/с және өндірістік үйлерде - 5 км / с .

Жүру жолдарындағы жылдамдық шектелген аймақтар, көлік құралдары тұратын және айналатын орындар күндіз және түнгі уақытта жақсы көрінетін тиісті жол белгілерімен белгіленуге тиіс. Коммуникациялар мен құрылыстар астындағы көлік өтетін жерлерде габариттік ұзындық пен енді шектейтін белгілер орнатылуға тиіс.

14. Ашық каналдың бойымен өтетін жалпы пайдаланыстағы жүру жолы парапетпен қысқа бағаналармен немесе жасыл желектермен қоршалады.

15. Үйлер мен құрылыстар маңындағы қоршаулар, жолдар, өту жолдары, тротуарлар, суағарлар мен науалар түзік жағдайда ұсталуға тиіс.

Кюветтерден, орлар мен траншеялардың көлік өтетін жерлерінде қажет болған жағдайда жаяу жүргіншілер үшін қауіпсіз өту жолдары жасалады.

Осындай жерлерде орнатылған жекелеген жаяу жүргіншілер жүретін көпіршелердің ені 0,6 м-ден кем емес, биіктігі 1,0 м. сүйеніштері және биіктігі 0,1 м. жақтау тақтайы болуға тиіс. Қызметкерлер өтетін 20 м-ден астам еңістікте орналасқан жүру жолдары сүйеніштері бар басқыштармен жабдықталуға тиіс.

16. Ашық ауада орналасқан жүретін жерлер мен жұмыс орындары қыс кезеңінде мұздан тазартылып, құммен себілуге тиіс.

17. Үйлердің сыртында жөндеу жұмыстарының орнында орналасқан материалдар, бұйымдар, жабдықтар мен оның қосалқы бөлшектері, қар мен мұздан тазартылған, тегістелген алаңдарда жиналуға тиіс. Қоймаланған заттарды өз бетімен орнынан жылжытудың алдын-алу үшін шаралар қолдану қажет.

Материалдар беткейлерде орналасқан жағдайда алаңдарды жер үсті суларынан Қорғау үшін шаралар Қолдану Қажет. Қоймаланған жабдықтар мен материалдар және шұңқырлар мен олардың жиегінің арасындағы аралық еңістіктің тұрақтылығына қарап есептелінеді, бірақ ол 1,0 м-ден кем болмауы тиіс.

18. Барлық тіректі гидрокұрылыстарда, су қоймасының тік жағалаулары бойында, электр станциясының аумағы шегінде, тұндырғыштардың, қысымды бассейндердің жанында, ашық су ағарлардың басты учаскелерінде, туннельдердің шықпа порталдарында және гидротехникалық құрылыстардың басқа адамдардың болуы ықтимал қауіпті учаскелерінде парапеттер немесе биіктігі 1,0 м. кем емес металл сүйеніштер орнатылуға тиіс.

19. Адамдар немесе көлік жүретін жерлерде орылған шұңқырлар мен орлар, соның ішінде жұмыстар өндірісі үшін ашылған құбырлар мен кабельдердің жер асты төсемдерінің учаскелері ГОСТ 10807-78 сәйкес орнатылған жол белгілері мен белгі беретін шамдары бар инвентарлы қалқандармен қоршалады.

20. Өндіріс үй-жайларында, подъездердегі және қоймаланған жүктер учаскелеріндегі едендердің қабатаралық шатырлардың, каналдардың төсемдері қатты және мығым болуға тиіс.

Едендегі барлық ойықтар қоршалады.

Құдық есігінің қақпақтары, сондай-ақ каналдар мен науалардың тіректері кедір-бұдырланған темірден еденмен немесе жермен бірдей етіп орындалуға және сенімді бекітілуге тиіс.

21. Адамдар болуы мүмкін шатырлардағы тесіктер мен басқыш алаңдардағы ойықтар төзімді, тұтас жабумен немесе жұмыс төсемінен биіктігі 1 м-ден кем

емес қоршаумен жабылады, және барлық периметрі бойынша биіктігі жақтау тақтайы болуы тиіс.

22. Өндірістік үй-жайларда жүк орналастырылатын учаскелердің шекаралары осы орында жол берілетін жүктеме көрсетіліп анық белгіленуі тиіс.

23. Өндірістік үй-жайларда тиісті санитарлық жағдайын қамтамасыз ету үшін су құбырлары мен канализациялардың қондырғылары мен жүйелері түзік жағдайда ұсталуға тиіс.

24. Еден үстімен суды ағызатын ағарлар, дренаж каналдары мен насостар түзік жағдайда ұсталуы және суды толық жинауды қамтамасыз етілуге тиіс.

25. Оларға баратын басқыштар, алаңдар, өту жолдары мен сүйеніштер түзік жағдайда ұсталуға тиіс.

Жөндеу кезеңінде алынып тасталған сүйеніштердің орнына уақытша қоршау орнату қажет.

26. Ілінбелі қақпалар олардың өз бетімен ашылып жабылуын болдырмауы үшін фиксаторлармен жабдықталуы қажет.

27. Ұзындығы 5 м-ден астам стационарлық тік басқыштар (эстакадаларға, жер асты механизмдеріне, резервуарларға, құдықтарға, шахтыларға және т.б.) тік байланысты 1,35-0,40 радиусты металл доғаларымен қоршалады.

28. Өндірістік үйлердегі жылыту және желдету қондырғылары ГОСТ 12.1.005-88, СН-02.011-94 және СНиП 2.04.05.91 сәйкес ауа параметрлерінің қолайлы дәрежелерін қамтамасыз етуге тиіс.

29. Қызметкерлер СНиП 2.09.04-87 сәйкес қажетті санитарлық-тұрмыстық үй-жайлармен қамтамасыз етілуге тиіс.

30. Кәсіпорынның әрбір құрылымдық бөлімшесінде еңбектің қазіргі жағдайлары айтылған, сондай-ақ еңбек қауіпсіздігінің нормаларын, ережелерін, стандарттарын қанағаттандырмайтын өндірістік учаскелер мен жұмыс орындары көрсетілген цехтағы еңбек жағдайларының санитарлық-техникалық күйінің паспорты жүргізілуге тиіс.

31. Қызметкерлер тұрақты болатын өндірістік үй-жайларда, бөлмелерде бірінші көмек көрсету үшін қажет дәрі-дәрмектер мен медициналық аспаптар бар аптечкалар, сондай-ақ зардап шеккендерге бірінші көмек көрсетудің және қолдан дем алдырудың, жүрекке сырттан массаж жасаудың тәсілдерін көрсететін плакаттар болуға тиіс.

Қажетті дәрі-дәрмектермен медициналық аспаптардың тізбесі 5-қосымшада берілген.

32. Жұмыс істеп тұрған энергетикалық жабдықтар бас үй-жайларда, құдықтарда, камераларда, туннельдерде және жөндеу аймақтарында барлық қызметкерлер қорғаныш каскаларын киюлері керек.

33. Объектілерде өрт қауіпсіздігін қамтамасыз ету жөніндегі шаралар тиісті нормативтік құжаттардың талаптарына сай келуі тиіс (11-қосымша).

Аумақ пен үйлер өрт сөндіру құралдарымен және РД 34.03.301-87 және РД 34.49.503-94 сәйкес өртке қарсы сумен жабдықтау жүйелерімен жабдыкталуға тиіс.

34. Жабдықтарды жөндеу, техникалық қызмет көрсету кезінде, үйлерді жинаған кезде тез тұтанатын және жанатын сұйықтарды (бензин, керосин, ацетон , дихлорэтан және т.б.) қолдануға тыйым салынады.

35. Өндірістік үй-жайларда таза және кір сүртетін материалдар үшін бөліктері бар жабылатын металл жәшіктер орнатылуы тиіс. Сүртетін кір материалдар жәшіктен күнделікті алынып отырылуға тиіс.

36. Аумақтар мен өндірістік үй-жайларда тек арнайы бөлінген орындарда ғана шылым шегуге рұқсат етіледі.

2 . Ж а б д ы қ

37. Еденнің немесе жұмыс алаңдарының деңгейінен 2 метрден кем биіктікте орналасқан машиналар мен механизмдердің жылжитын және жылжымайтын бөліктердің ГОСТ 12.2.062-81 сәйкес қызмет көрсететін қызметкерлердің жарақаттануына жол бермейтін сенімді тұтас немесе торлы қоршауы болуы тиіс.

Қорғауыш қоршаулар қайыrmалы (ілгекті, шарнирлі) немесе жеке секциялардан құралған, алынбалы болуы тиіс. Механизмдер қорғалған бөліктеріне қоршауда қызмет көрсетілуіне ыңғайлы болуы үшін есіктер мен қақпақтар көзделуге тиіс.

Қоршаулар, есіктер мен қақпақтар оларды жабық (жұмыс) жағдайда сенімді ұстау үшін тетікпен жабдыкталуы тиіс және қажет жағдайда қоршау алынғанда (ашылғанда) оларды ажырату үшін машиналар мен механизмдердің жетегімен біріктірілуі тиіс.

Торлы қоршаулардың ұяларының мөлшері 25х25 мм аспауға тиіс Жартылай муфталардың сырт қаптары айналмалы валдың ашық бөлігі жағынан 10 мм-ден аспайтын болып жасалады.

Қоршайтын қондырғылар болмаса не олар түзік емес болған жағдайда механизмдерді іске қосу немесе олардың жұмыс істеуіне тыйым салынады.

38. Еден (жұмыс алаңының) биіктікте орналасқан жабдықтардың элементтеріне қоршаулары және басқыштары бар стационарлық алаңдардан қызмет көрсетіледі. ГОСТ 23120-78 сәйкес басқыштар мен алаңдар биіктігі 1,0 м-ден кем емес, биіктігі 0,14 м. төменгі жақтау элементтері бар сүйеніштермен қоршалуға тиіс.

Алаң деңгейі мен жоғарғы шатырдың арасындағы аралық 2 м-ден кем болмауы қажет.

39. ГОСТ 12.2.064-81 және РД 34.20.501 сәйкес барлық іске қосу қондырғылары мен арматура нөмірленеді және технологиялық схемаға сәйкес оларда жазулар болуы тиіс. Ысырмалар мен вентильдердің штурвалдарында олар ашылып жабылған кездегі айналу бағыты көрсетіледі.

40. Кернеуі 1000 В-тан астам электр двигательдері мен кернеуі 1000 В дейінгі электр двигательдерінің, егер олар өте қауіпті және аса қауіпті үй-жайларда орнатылса, әрбір іске қосу қондырғысының (дистанциялық басқару қондырғыларынан басқа) алдында диэлектрлік кілемшелер, ал дымқыл бөлмелерде оқшаулағыш тұғырықтар қойылады.

41. Жылжымалы қолға ұстайтын электр шырақтар кернеуі 42 В-тан аспайтын жүйеден қорек алуы тиіс. Электр тогынан зақым алу қаупі болған тар жерлерде, жоғары дымқылдықта, тозаңдықта, адам жерлестірілген металлмен жанасқанда аса жағымсыз жағдайларда жүйенің кернеуі 12 В-тан аспауға тиіс.

42. Механизмдердің айналмалы және қозғалмалы бөліктерін тазалауға, сүртуге және майлауға тыйым салынады.

43. Жұмыс істеп тұрған механизмдердің сыртын сүрткен кезде, қолға сүрткіш материалдарды орауға тыйым салынады. Сүрткіш материалдар ретінде мақта-мата және зығыр маталарды пайдалану ұсынылады.

44. Механизмдердің қозғалып тұрған (айналып) тетіктері алып кетпес үшін қызметкерлердің арнайы киімдерінің желпілдеген бөліктері болмауға тиіс.

45. Алаңдардың барьерлеріне муфталардың қорғаныш сырт қаптарына, жұмыс істеп тұрған жабдықтардың подшипниктері мен басқа бөліктеріне сүйенуге, тұруға, сондай-ақ үстінен өтуге болмайтын құбырлармен, конструкциялармен, тіреулермен жүруге рұқсат етілмейді.

3. Ауырлықты көтеру және тасымалдау

46. Тиеу-түсіру жұмыстарын, әдеттегідей, механикаландырылған тәсілмен көтеру, тасымалдау жабдықтары мен кіші механизация құралдарының көмегімен орындау қажет. Ауырлығы 50 кг-нан астам жүкті көтеру, сондай-ақ жүкті 3 м-ден астам биіктікке көтеру тек механикаландырылған әдіспен орындалады.

47. Тиеу-түсіру жұмыстары механикаландырылған әдіспен орындалған жағдайда еңбек қауіпсіздігінің ГОСТ 12.3.009-76, ГОСТ 12.3.020-80 сондай-ақ "Жүк көтергіш крандарды орнату және оларды қауіпсіз пайдалану ережелерінің ("Кранэнерго", Алматы, 1994) талаптарын сақтау қажет.

48. Теміржол көлігін пайдалануға байланысты тиеу-түсіру жұмыстарын орындаған кезде РД 34.03.225 талаптары сақталуы тиіс.

49. Автокөлік құралдарының көмегімен жүк тасымалдаудың тәртібі жол жүрісінің қолданылып жүрген ережелері мен автомобиль көлігінде еңбекті қорғау ережелерімен белгіленеді.

50. Жүктерді қолмен көтерген және жылжытқан кезде қолданылып жүрген заңдар белгіленген нормаларды сақтау қажет. Белгіленген нормалар осы Ережелердің 4-қосымшасында берілген.

51. Жүкті жылжыту жолдары таза және кедергісіз болуы тиіс.

52. Түзік емес механизмдерді, құралдар мен тетіктерді пайдаланып тиеу-түсіру жұмыстарын орындауға жол берілмейді, қолданылатын такелаждық құралдардың жағдайы жұмыс басталғанға дейін тексерілуге тиіс.

53. Автомашиналар мен платформалардан бөшкелер, құбырлар және домаланатын жүктерді тиеген, түсірген кезде көлбелмелі алаңдар мен сырғауылдарды, сондай-ақ жүкті ұстайтын арқандарды қолдану қажет.

54. Толтырылған шыны бөтелкелерді себетпен (торланған) бірге ұстайтын тұтқалары бар арнайы ағаш жәшікке немесе арнайы зембілдердегі 2/3 биіктегі тесіктерге салынып тасымалданады. Бөтелкелерді арнайы арбашаларға салып тасымалдауға жол беріледі.

55. Ұзын жүктерді қысқаш түрінде қысып ұстайтын арнайы құрылғылардың көмегімен тасымалдау қажет. Осындай жүкті күректердің саптарында, сүйменмен тасымалдауға тыйым салынады.

4. Биіктікте, саты ағаштардан, төсеме тақтайларда және басқа да құрылғыларда жұмыс істеу

56. Саты ағаштарда және төсеме ағаштарда жұмыс істеу СНиП III-4-80, ГОСТ 27321-87, ГОСТ 24258-88 ГОСТ 28012-89 талаптарына сай болуға тиіс.

57. Саты ағаштарды ұстау және пайдалану тәртібі РД 34.03.204 айтылған.

58. Жоғарыдан жабдықтардың бөлшектенген бөліктерін, материалдар мен қоқыстарды тастауға тыйым салынады. Оларды механикаландырылған әдіспен жабық тарамен немесе жабық науамен түсіру қажет.

59. Саты ағаштардың қабаттарына бөлшектер мен материалдарды беру үшін жүк көтеретін құрылғылар қолданылуы тиіс.

60. Жылжымалы саты ағаштарды қолданған кезде қауіпсіздіктің мынадай түрлерін сақтау қажет:

көлденең және тік жылжыған кезде жолдың еңістігі паспортта және саты ағаштарды пайдалану жөніндегі нұсқауда көрсетілгеннен аспауы тиіс;

саты ағаштарды бір қалыпты, жұлқымай, механикалық тетіктердің көмегімен қозғалту қажет;

жылжытылған саты ағаштарда адамдардың, материалдардың, тараның,

қоқыстардың болмауы тиіс;

саты ағаштарды желдің жылдамдығы 10 м/сек-тан асқан кезде жылжытуға тыйым салынады;

саты ағаштарды жылжыту аяқталған кезде тегістегіш тіректер нық орнатылуы, ал саты ағаштар құрылысқа бекітілуге немесе тартылып керілуге тиіс.

61. Найзағай немесе желдің жылдамдығы 10 м/сек болған кезде саты ағаштарда, төсеме тақтайларда жұмыс істеуге немесе оларды жинап, бөлшектеуге тыйым салынады.

62. Биіктікте қысқа мерзімді жұмыстарды саты ағаштар мен төсеме тақтайларды қолданбай орындауға жол беріледі. Бұл жағдайда сақтандырғыш белдікті пайдалану және нұсқау өткізу міндетті болып табылады. Осындай жұмыстар 4 м-ге дейін биіктікте басқыштар мен жеңіл баспалдақтарды қолданып сақтандырғыш белдіксіз орындалуы мүмкін.

63. Жоғары өрмелеп орындалатын жұмыстарды* жасы 18-ге жеткен, денсаулығы түзік, қауіпсіздік техникасы білімін тексеруден өткен, үшіншіден төмен емес тарифтік разряды бар адамдар орындай алады.

Жоғары өрмелеп орындалатын жұмыстарға бірінші рет жіберіліп отырған адамдар бір жыл бойы кәсіпорын бойынша тағайындалған тәжірибелі қызметкерлердің тікелей басшылығымен жұмыс істеуге тиіс.

* Жоғары өрмелеп орындалатындарға топырақтан, төсемнен және т. б. 5 м-ден артық биіктікте орындалатын жұмыстар жатады.

64. Саты ағаштар мен жеңіл баспалдақтардың конструкциялары ГОСТ 26887-86 талаптарына сай болуы тиіс.

Басқыштардың құрылымы мен пайдалану ережелері РД 34.03.204 айтылған.

65. Аспалы саты ағаштар мен бесіктердің құрылымы мен пайдалану талаптары ГОСТ 27372-87 және РД 34.03.204 айтылған.

66. Аспа бесіктер мен саты ағаштарды көтеру және түсіруге арналған лебедкаларды пайдаланып "Жүк көтергіш крандарды құру және оларды қауіпсіз пайдалану ережелері" мен РД 34.03.204 талаптарына сәйкес жүзеге асырылады.

5. Дәнекерлеу және отпен орындалатын басқа да жұмыстар

Электрмен дәнекерлеу, газ отты және отпен орындалатын басқа да жұмыстарды орындау кезінде ГОСТ 12.3.003-86, ГОСТ 12.3.036-84, СНиП III-4-80, ППВС-01-94, РД 34.03.204 және СН-1.03.031-94 талаптары сақталуға тиіс.

6. Резервуарлардағы және жер асты құрылыстарындағы жұмыстар

67. Резервуарларды, жер асты құрылыстарын, шурфтарды, құдықтарды (бұдан былай - жер асты құрылыстары) қарау және олардағы жұмыстар нарядтар (осы Ережелердің 314-бабын қара) бойынша жүзеге асырылады.

68. Қызметкерлер осындай объектілерге жіберілер алдында жұмыс аймағының ауасында зиянды заттар (метан, пропан, сутегі, көмір тетігі, күкіртті

сутегі, аммиак) мен оттегінің болуы міндетті түрде тексеріледі.

Тексеруді оқытылған адамдар жүргізуі тиіс, осы адамдардың тізімін кәсіпорынның бас техникалық басшысы бекітеді.

69. Жер асты құрылысының ауасында болуы ықтимал зиянды заттардың болуын газ анализаторымен тексеру қажет. Осы мақсатта жарылыстан сақтандырылған аппаратты қолдану керек.

Осындай газ анализаторы болмаған жағдайда, ауа шлангімен жиналады, оның анализі құрылыстан тысқары жерде жасалады, бұл жағдайда газ анализаторын жер асты құрылысына түсіруге тыйым салынады.

70. Ауаның үлгілері құрылыстың жоғарғы және төменгі аймақтарының нашар желдетілетін жерлерінен алынуы тиіс. Жоғары аймақтан ауа үлгісі алынған кезде шлангінің шетін ішке қарай 20-30 см түсіру, ауаның үлгісі төменгі зонадан алынғанда шлангінің шеті еденнен (түбінен) 1 м-ден аспайтын қашықтыққа түсіру қажет.

71. Жұмыстың басына дейін және жұмыс уақытында жер асты құрылысы желдетіліп тұруы керек.

Құрылыстың табиғи желдетілуіне онда екі және одан астам есіктер болғанда және ауаның үлгісінде зиянды заттар болмағанда жол беріледі. Бұл жағдайда ауа дұрыс алмасу үшін ашық есіктердің жанына бағыттаушы тетік орнату қажет.

Құрылыстың ауасында зиянды заттар болса немесе ондағы температура 33 С - тан асқан кезде мәжбүрлі желдету жасау қажет.

Мәжбүрлі желдету желдеткіштің немесе компрессордың көмегімен ұйымдастырылады және 10-15 минут бойында жер асты құрылысында ауаның толық алмасуын қамтамасыз етуге тиіс. Тесікке түсірілген мәжбүрлі желдетудің шлангісі еден (жер) деңгейіне 20-25 см жетпеуге тиіс.

72. Құрылысты оттегімен желдетуге тыйым салынады.

73. Егер мәжбүрлі желдету зиянды заттарды толық жоюды қамтамасыз етпесе, жұмыстар жүргізуге тыйым салынады, құрылысқа зиянды заттарды кіруін тоқтату жөніндегі шаралар қолданылады. Бұл шараларды орындауға мүмкіндік болмаса, жер асты құрылысына түсу және онда жұмыстарды шлангіті противогазбен ғана орындауға рұқсат етіледі.

74. Жер асты құрылысында болу уақытын, сондай-ақ демалыс ұзақтығын (құрылыстан тысқары) жұмыстың жағдайлары мен сипатына қарап, осыны нарядтың "Ерекше жағдайлар" жолына жазып нарядты берушы адам анықтайды.

75. Отын және майларды сақтайтын резервуарлардағы ауаның температурасы 33 С-тан асса онда жұмыс істеуге тыйым салынады.

76. Жер асты құрылыстарындағы судың деңгейі 20 см - ден асса, онда жұмыс істеуге тыйым салынады. Құрылысқа қызметкерлер жіберілер алдында, осы

құрылысқа су кірудің алдын-алу немесе судың келуін шектеу жөніндегі шаралар қолданылуға тиіс.

77. Жер асты құрылыстарында жұмыс істеу және оларды қарау үшін құрамында үш адамнан кем емес адамы бар бригада тағайындалуға тиіс, олардың екеуі есікті жанында жұмысты орындаушы бақылап, шлангілі противогаздың ауа жинағыш тетігінің жұмысын қамтамасыз етеді. Бақылаушылар есіктен кетуге және басқа жұмыстарды орындауға құқығы жоқ.

78. Жұмыс басталғанға дейін противогаздың шлангілерінің және ауа жіберетін қондырғының түзіктігін тексеру қажет.

79. Ауа жіберетін қондырғы болмаған жағдайда шлангінің ұзындығы 15 м-ден аспаса ғана шлангілі противогазбен пайдалануға жол беріледі.

80. Егер жер асты құрылысы терең немесе ұзын болса, жұмысты көзбен көріп отыру мүмкін болмаса, онымен телефонның немесе сигналды жіптің көмегімен байланыс ұйымдастыру қажет.

81. Қажет жағдайда жұмысты орындаушыға көмек көрсету үшін құрылысқа кіру қажет болған жағдайда, бақылаушы қызметкерлердің біреуі шлангіті противогазбен сақтандырғыш жіптің шетін жоғарыда қалған екінші бақылаушыға беруі тиіс.

82. Газдан қауіпті жер асты құрылысына сақтандырғыш белдіктер мен жіптерді міндетті түрде қолданып кіруге жол беріледі.

Белдікті иыққа асатын қайыс белдіксіз пайдалануға болмайды.

83. Жер асты құрылыстарын жарықтандыру үшін РД 34.03.204 және осы Ережелердің 41-бабына сәйкес орындалған шамдар мен жылжымалы шырақтар қолданылуға тиіс.

84. Жер асты құрылыстары есіктерінің қақпақтарымен операциялар ұзындығы 500 мм-ден кем емес арнайы ілгектермен орындалуы тиіс, гайкалы кілттер мен басқа кездейсоқ заттарды қолдануға тыйым салынады.

85. Жұмыс аяқталғаннан кейін есіктерді жабарда, жұмыстардың басшысы құрылыстың ішінде адамдардың, аспаптардың, материалдардың және т.б. жоқтығына көз жеткізуге тиіс.

Есіктерді ашық тастауға тыйым салынады.

86. Газдан қауіпті жер асты құрылыстарына қызмет көрсету тәртібін жергілікті нұсқаулармен белгіленеді.

7. Торкреттік, цементациялық және бетон жұмыстары

87. Туннелдер мен басқа да гидротехникалық құрылыстардың бетіне инъецирлеу және торкреттеуде кезінде цемент қосындысын нығыздау қосынды нығыздағышпен, осы механизмдерді пайдаланудың барлық ережелерін сақтап (РД 34.21.602-4, 5 қосымшаны кара) орындалуға тиіс.

88. Қосынды нығыздағыштарға қызмет көрсететін қызметкерлер жұмыстың қауіпсіз әдістері жөнінде оқытылып, нұсқау алуы тиіс, сондай-ақ олар қорғаныш көзілдіріктермен және резина қолғаптармен жабдықталады. Торкреттеумен айналысатын адамдар, сонымен қатар респираторлармен жұмыс істеуге тиіс. Нығыздағыш аппараттардың жанындағы жұмыс орны жарық болуы тиіс.

89. Қосынды нығыздағыштармен, сақтандырғыш клапандармен және жұмыс қысымын өлшеу үшін манометрлермен жабдықталады. Қосынды нығыздағыштағы қысым паспортта белгіленген дәрежелерден аспауы тиіс 6 айда бір рет қосынды нығыздалғыш зауыт нұсқауына сәйкес бақылау үшін престеу сынағынан өтеді.

90. Цементациялық жұмыстар барысында ұңғыларды бұрғылауды, құбырларды бітеуді және туннельдің қаптамасына қосынды сымдарының соплосын бекітуді тек төсеме тақтайлардан орындауға рұқсат етіледі. Тіреу сатыларын қолдануға тыйым салынады.

91. Гидроқұрылыстардың жөнделетін учаскелеріне бетон насосымен бетон ертіндісін берген кезде мына ережелерді сақтау қажет.

Жаңа учаскеде жұмыс басталғанға дейін бетон жүретін барлық жүйе жұмыс қысымынан 1,5 есе асатын гидравликалық қысыммен сыналуға тиіс;

бетон жүретін құбырдың жанында ені 1 м-ден кем емес жүретін жер қалдырылуға тиіс;

бетон ертіндісі салынып жатқан орын бетон насосы моторисінің жұмыс орнымен телефонмен немесе сигнал беру құралдарымен байланысуға тиіс;

бетон жүретін құбырдың шығатын тесігінде шағылдырғыш тетік орнатылуға тиіс;

бетон ертіндісі берілер алдында бетон жүретін құбырдың жалғастырғыштары тазаланып нық жабылады;

бетон насосы қабылдағыш бункерінің аузындағы бетон ертіндісін итеру және бетон өткізгіш бөліктерінің тез алынатын қосындыларын алу жүйедегі қысым алынғаннан кейін ғана рұқсат етіледі;

бетон жүретін құбырдан сығылған ауамен үрленіп тазаланған кезде қызметкерлер бетон жүретін құбырдың шығатын 10 м-ден кем емес қашықтыққа кетірілуге тиіс.

92. Бетон ертіндісін таситын самосвалдардан түсіретін барлық орындар автомашиналар үшін берік тіректермен жабдықталады.

93. Бетон жұмыстары үшін вибраторларды пайдаланғанда вибратордың түйіндері сақтандырғыш арқанға, ал вибратор-хоботқа сенімді бекітілуге тиіс.

94. Бетон ертіндісін нығыздау үшін электр вибраторлармен орындалатын жұмыстар РД 34.03.204 және СН-1 027014-94 айтылған электр құралдарымен жұмыс істеген кезде қауіпсіздік техникасын сақтаудың талаптары сақталуы тиіс.

Вибратордың корпусы жерлестірілуге тиіс.

Виброқұралмен жұмыс істеушілер вибрациядан қорғайтын қолғаптармен және аяқ киіммен жабдықталуы міндетті.

8. Коррозияға қарсы жұмыстар

95. Коррозияға қарсы жұмыстар СНиП III - 4-80, ГОСТ 123.016-87, ГОСТ 12.3.035-84, РД 34.03.216 және СН-1. 10.081-94 талаптарына сәйкес орындалуға міндетті.

96. Сыртқы беттер абразивтік сорғылатып тазалауды орындағанда жұмыс орны қоршалған ГОСТ 12.4.026-76 бойынша қауіпсіздік белгілерімен белгіленуге тиіс.

97. Оператор мен аппарат жанындағы жұмысшы арасында байланыс немесе сигнализация орнатылуы міндетті.

98. Абразивтік - сорғыланатын тазалаудың операторы тоқ өтпейтін материалдан тігілген арнайы киім және ауа беріп тұратын скафандр (маска), ал аппараттың жанындағы жұмысшы-қорғаныш көзілдірік кию қажет.

99. Электромеханикалық щеткалардың көмегімен сыртқы беттерді тазалайтын жұмысшылар қорғаныш көзілдіріктер мен және респираторлармен жабдықталуы тиіс.

100. Түбектердің, құбырлардың, гидротурбиналардың спиральді камераларының ішкі металл беттерін құрғақ кварц құммен тазартуға тыйым салынады.

101. Электрлендірілген және пневматикалық құралдармен коррозияға қарсы жұмыстарды орындаған кезде РД 34.03.204 айтылған қауіпсіздік ережелерін сақтау қажет.

102. 0,07 МПа астам қысым астында жұмыс істейтін, тазалайтын және бояйтын қондырғылар № "Қысым мен жұмыс істейтін сыйымдылықтарды орнату және оларды қауіпсіз пайдалану Ережелерінің (Алматы, 1994) талаптарына сай болуы және олар редукторлармен, манометрлермен, сақтандырғыш клапандармен жабдықталуы міндетті.

103. Барлық қолданылатын бояулар, эмалдар, лактер, еріткіштер және басқа да лак-бояу материалдардың сертификаттары немесе оларды құрайтын компоненттердің міндетті тізбесі бар паспорттары болуы тиіс.

Уытты заттары бар лак-бояу материалдары паспорттар мен нұсқамалардың талаптарына қатаң сәйкестікте пайдалануға тиіс.

Белгісіз құрамдағы бояу мен еріткіштерді пайдалануға тиым салынады.

104. Қолданылатын бояулардың құрамына және үй-жайдың көлеміне қарай, бояйтын қызметкерлердің қорғаныш құралдарымен (респираторлармен, противогаздармен, скафандрлармен, көзілдіріктермен, арнайы қолғаптармен, сондай-ақ қорғаныш майлармен және ұнтақтармен) жабдықталуға тиіс.

105. Бөлмелерде пневматикалық тозаңдатқыштармен бояу жұмыстарын орындаған кезде, сондай-ақ құрамындағы ұшпа зиянды заттар бар тез кебетін лактар мен бояулар қолданылған кезде жұмыс тиісті түрде респираторлар мен қорғаныш көзілдіріктерін қолданып орындалуы қажет.

106. Резервуарлардың, құбырлардың, бактардың және басқа да сыйымдылықтардың ішкі беттерін бояған кезде жеткілікті табиғи немесе мәжбүрлі желдетуді қамтамасыз ету керек.

Ол болмаған кезде немесе жеткіліксіз болса, жұмыс шлангілі противогаздарды немесе ауаны мәжбүрлі беріп тұратын маскаларды қолданып орындалады.

107. Құрылыс конструкциялары, аппаратуралар мен жабдықтарды перхлорвинил лактарымен (бояулармен) бояған кезде ауаны мәжбүрлі беріп тұратын противогаз кию қажет.

Егер жұмыс орнындағы температура 4 С-тан аспаса, бұл жұмыстарды противогазсыз орындауға жол беріледі.

108. Бояу жұмыстары өндірісінің орнында лак-бояу материалдарының көлемі ауысымдық қажеттен аспауға тиіс. Бояулар мен еріткіштері бар сыйымдылықтарны жабылуы тиіс.

109. Перхлорвинил материалдарды тек осы мақсаттарға арналған отқа төзімді және желдеткіш тұратын үйлерде сақтауға және дайындауға жол беріледі.

110. Лак-бояу материалдары дайындалатын үй-жайларда электрмен жылытатын құралдармен пайдалануға және от жағуға тыйым салынады.

Мұндай үй-жайда тек су және бу жылытқыштармен жылытылады.

111. Зиянды және оттан қауіпті заттары бар лак-бояу құралдарын даярлауға арнайы оқытылған адамдар жіберіледі.

112. Еріткіш ретінде этилденген бензин мен бензолды қолдануға тыйым салынады.

113. Биіктікте орналасқан аралық құрылыстарды, көпірлерді, қақпақтарды, жөндеу қоршауларын және басқа да конструкцияларды тазарту және бояу үшін ГОСТ 28012-89, РД 34.03.204, осы Ережелердің 2-тарауының 4-параграфының талаптарына сәйкес орындалған төсеме тақтайлар қолданылуға тиіс.

114. Қақпақтар қимадан алынып, тұрақты жағдайда арнайы бөлінген жерге орнатылғаннан кейін боялады.

9. Компрессорларға қызмет көрсету

115. Компрессорлық қондырғылар мен өткізгіштерді пайдалану және жөндеу "Стационарлық компрессорлық қондырғыларды орнату және оларды қауіпсіз пайдалану Ережелеріне ("Кранэнерго", Алматы, 1996) және "Қысыммен жұмыс істейтін сыйымдылықтарды орнату және оларды қауіпсіз пайдалану Ережелеріне (Алматы, 1994) сәйкес жүзеге асырылады.

116. Компрессорлық қондырғылар орналасқан үй-жайларда барлық қақпақты және реттеуші органдар оларға тиісінше нөмірленіп құбырлар мен жабдықтардың схемасы болуға тиіс.

117. Кәсіпорынның бұйрығы бойынша компрессорлық қондырғы мен ауа өткізгіштің дұрыс және қауіпсіз пайдалануы үшін жауапты адам тағайындалуы мүмкін.

118. Ауа компрессорлық қондырғыларына дербес қызмет көрсетуге жасы 18-ге жеткен, алдын-ала медициналық тексеруден өткен, біліктілігі тексерілген адамдар жіберіледі.

119. Жұмыс істеп тұрған компрессорларды толығымен (автоматтандырылғандардан басқа) қадағалаусыз тастауға тыйым салынады.

120. Компрессорлық қондырғы тұрғын үй-жайға кіретін есік жабық тұрады және қызмет көрсетуші адамдарды шақыру үшін сигнализациясы болуы міндетті. Есікте "Кіруге болмайды" деген тыйым салатын белгі орнатылады.

10. Жер жұмыстары

121. Жер жұмыстары СНиП III-4-80 және электр жүйелерін күзету ережелеріне сәйкес орындалуы тиіс.

122. Энергетикалық кәсіпорындардың аумағындағы, сондай-ақ жер асты коммуникациялардың күзетілетін аймақтарындағы (электр кабельдері, байланыс кабельдері, газ құбырлары) жер жұмыстары осы коммуникацияларды пайдаланатын кәсіпорынның жазбаша рұқсатымен ғана орындалады.

Рұқсатқа коммуникациялардың трассалары мен салыну тереңдігі көрсетілген ж о с п а р қ о с а т і р к е л е д і .

Жұмыстар басталғанға дейін жердегі жер асты коммуникациялардың орналасуы қауіпсіздік белгілерімен немесе плакаттармен белгіленуге тиіс.

123. Қолданылып жүрген жер асты коммуникациялар аймағындағы жер жұмыстары наряд (314-б.) бойынша, жұмыстар басшысының тікелей басшылығымен, ал кернеу қолданыстағы газ құбыры, жылу трассасы астындағы кабельдің күзетілетін зонасындағы жер жұмыстары - иегер ұйым өкілінің бақылауымен орындалуға тиіс.

124. Жұмыс істеп тұрған жер асты коммуникациялардан тікелей жақындықтағы (0,3 м-ден кем) жерді тек күректермен, қатты ұрмай өңдеу қажет.

125. Жер асты коммуникациялары жоспарларында көрсетілмеген жарылу қаупі бар материалдар немесе оқ-дәрі табылса, жұмыстар дереу тоқтатылады, жұмыс істеушілер қауіпсіз аймаққа шығарылады және жұмыстар ауданына бөгде адамдардың енуіне қарсы шаралар қолданылады.

Тиісті ұйымдардан рұқсат алғанға дейін жер жұмыстарын қайта бастауға тыйым салынады.

126. Орларда (шұңқырларда) зиянды газдар болуы анықталса, ондағы жұмыстар тоқтатылады, ал жұмысты орындаушылар қауіпті аймақтан шығарылады. Жұмыстар жұмыс аймағына газдың келуі тоқтатылғаннан кейін ғана қайта басталады.

Газдалған аймақта шұғыл жұмыстарды орындау қажет болған жағдайда осы Ережелердің 2 тарауының 6-параграфының талаптары орындалуы міндетті.

127. Құлау қаупі бар дымқыл топырақтағы орлардың (шұңқырлардың) қабырғалары сенімді бекітілуге тиіс.

Сусымалы топырақтарда жұмыстар бекітусіз, бірақ топырақтың табиғи еңісінің бұрышына сәйкес құламалармен жүргізіледі.

128. Бекітусіз жасалған орлардың қабырғаларының (құламаларының) жағдайына бақылау жасалуы тиіс. Жарық пайда болғанда жұмысты орындаушыларды қауіпті аймақтан дереу шығарып, содан кейін топырақтың құлауына қарсы шаралар қолдану қажет.

129. Орлар мен шұңқырларға инвентарлы жиналмалы басқыштар және жеңіл баспалдақтармен түсуге рұқсат етіледі.

130. Шұңқырлардың қабырғаларын бекітпей қопарылу призмалары шектерінде құрылыс машиналары мен автокөліктердің тұруы мен жүруіне, лебедкаларды, жабдықтарды, материалдарды және т.б. орналастыруға тыйым салынады.

Аталған механизмдер мен жүктердің бекітілген шұңқырлардың қопарылу призмалары шектерінде орналастыру мүмкіндігі жүктеменің көлемі мен динамикасына қарай есептелінеді.

131. Орлар мен траншеялардың тақтай бекітпелері топырақтың толтырылғанына қарай кері бағытта төменнен жоғарыға дейін бөлшектеніп алынады.

Сусымалы және босаң топырақта бекітпелерді тақтайлап алуға жол беріледі.

Бекітпелерді бөлшектеу жұмыстары басшысының тікелей басшылығымен ғана жүзеге асырылады.

132. Жұмыстарды жер қазатын машиналармен бірлесіп атқаратын қызметкерлер, жүргізуші (машинист) беретін дыбыс сигналдарының мағыналарын білуі тиіс.

133. Экскаватор жұмыс істегенде мыналарға тыйым салынады: оны бекіту үшін инвентарлы тіреулердің орнына осы мақсатқа арналмаған кездейсоқ заттармен пайдалануға;

экскаватор жұмыс істеп жатқан аймақтан 5 м-ге дейін қашықтықта болуға; ожауды көтеріліп тұрған кезінде тазалауға.

3. Су шаруашылығына қызмет көрсету

1. Адамдар мен жүкті су қоймалары арқылы тасымалдау кезіндегі қауіпсіздік шаралары

134. Су көлігін пайдалану кезінде өзен көлігін пайдалану тәртібін анықтайтын нормативтік құжаттардың, су жолдары бойынша жүзу ережелерінің, кемелердегі тиеу-түсіру жұмыстары кезіндегі қауіпсіздік сақтау ережелерінің талаптарын, сондай-ақ "Қазақстан Республикасының Теңіз және өзен Регистрінің" талаптарын орындау қажет.

135. Су қоймалары арқылы адамдарды тасу тек Теңіз және өзен Регистрінің Кеме инспекциясының санитарлық және өрт қадағалау органдарының рұқсаты бар жүзу құралдарымен ғана рұқсат етіледі. Жүзу құралымен тасылатын адамдардың саны арнайы куәлікте (паспортта) көрсетілгеннен аспауға тиіс.

Жүзу құралдарының бүйірінде жүк көтерілімдігі көрсетіледі. Жүзу құралдарына көрсетілген жүк көтерілімдігінен артық жүк тиеуге тыйым салынады.

136. Жүзу құралдарында жұмыс істеуге жіберілген адамдар алдын-ала медициналық тексерістен өтуге тиіс.

Жүзу құралдарына капитанның және оның көмекшісінің қызметіне Қазақстан Республикасының Көлік және коммуникациялар министрлігінің Су көлігі департаменті берген кемелер мен олардың механизмдерін басқаруға құқық беретін тиісті дипломы бар адамдар алынады.

137. Электр станциясының иелігіндегі барлық кемелер, қайықтар, салдар, паромдар және басқа да жүзу құралдары өртке қарсы, құтқару сигналдары және су ағызғыш құралдармен жабдықталады. Электр станциясының әкімшілігі жүзу құралдарының ұсталуы мен пайдалануы үшін жауап беретін адамдарды тағайындауы тиіс.

138. Жүзу құралдарының көрнекті жерлерінде қызметкерлердің апаттық жағдайдағы әрекеттері туралы қысқаша ұсыныстар бар ескертулер ілінуі қажет.

Құтқару құралдары сақталатын орындар белгіленуі тиіс.

139. Жүзу құралының жол қағазында рейстің ұзақтылығы, тасымалданатын адамдар мен жүктің мөлшері, сондай-ақ жүзу жағдайлары көрсетілмей рейске шығуына рұқсат етілмейді. Рейс алдында ауа-райы болжамы хабарлануы тиіс.

140. Жүзу құралдарындағы барлық қызметкерлер ішкі тәртіп ережелері мен қауіпсіздік техникасын сақтау мәселелерінде:

- өзі жүретін және буксирленетін кемелерде-кемені жүргізушіге (капитанға, м о т о р и с к е) ;

- жұмыс өндіруге арналған жүзу құралдарында - жұмыс өндірушіге;

- өткізу үшін арналған паромдар мен қайықтарда қайықшыға, паромшыға бағынады.

141. Жүзу құралында апат болған жағдайда, қауіпсіздік үшін жауапты адамдар мен мүлікті құтқару үшін шаралар қолданады және қолда бар құралдармен көмек туралы сигнал береді.

142. Желдің күші 4 балдан асса қайықтар мен понтондардан су қоймаларында, желдің жылдамдығы 5,3-7,4 м/с, ал күші 5 балдан асқанда өзен катерлерінен (желдің жылдамдығы 7,5-9,8 м/с) жүзу және жұмыстар өндіруге тыйым салынады. Жұмыс кезінде күші 4 балдан асатын жел пайда болса, понтонды немесе қайықты жағаға бағыттау қажет. Аударылмау немесе үлкен толқынмен басылмау үшін қайықты толқынға кесе-көлденең жүргізу қажет.

143. Барлық кемелер инвентарлы басқыштармен жабдықталуы тиіс.

Айлақтарда адамдардың отыруы және түсуі үшін траптар болуы міндетті. Қысқы уақытта басқыштар мен траптар мұз бен қардан тазартылып, құммен себіледі.

144. ГОСТ 12.2.012-75 сәйкес басқыштар мен траптардың екі жағында биіктігі 1 м-ден кем емес сенімді сүйеніштер болуы және олар түнгі уақытта бір қалыпты шашыраңқы жарықпен жарықтандырылуға тиіс. Тиеу-түсіру жұмыстары үшін траптардың ені бір жақты қозғалыста 1 м-ден кем емес, ал екі жақты қозғалыста - 2 м-ден кем емес болуы тиіс. Көпіршелер мен траптар қатты (босаң болмауы) болуы қажет. Басқыштардың әрбір 0,3-0,4 м-ден кейін жасалған аяқтар тірейтін тақтайшалары болады.

Көпіршелердің басқыштары мен траптарының еңісі 1:3 аспауға тиіс.

145. Жүзу құралынан түсіру жұмыстары басталғанға дейін түсіргіш қондырғыларды, тетіктерді дайындап, тексеріп, есіктердің, көпіршелердің, жақтаулардың қоршауларын орнату қажет.

146. Пароммен өткізуді немесе су қоймаларында кемелермен тасымалдауды ұйымдастыру кезінде, су деңгейі тербелгенде қозғалатын жүзбелі айлақ орнатылуы тиіс. Айлақтарда басқыштар мен көпіршелер орнатылуы тиіс.

147. Ақаулы және куәландіруден өтпеген жүзу құралдарымен 3 балдан астам тербелу кезінде (толқынның биіктігі 0,75-1,25 м):

- т ұ м а н д а ;

- шіріген ағаш, мұз қозғалғанда, қоқсық жылжығанда;

- түнгі уақытта қараңғы жерлерде адамдарды суаттар арқылы тасымалдауға тыйым салынады.

2. Су үстіндегі құрылыстарға қызмет көрсету

148. Жаңадан пайдалануға берілген немесе жаңартылған бондар мен салдарды, оларды комиссия қабылдап алғаннан кейін ғана пайдалануға рұқсат етіледі.

149. Болат арқандармен шынжырлар қолданылып жүрген ГОСТ талаптарына сай болуы тиіс және оларды жасап шығарған зауыттың сертификаты болуы тиіс:

өсімдіктерден (мақта-матадан басқа) немесе синтетикалық маталардан жасалған арқандардың инвентарлық нөмері, жүк көтерімділігі мен келесі сынақтың мерзімі көрсетілген тақтайшасы болуы тиіс. Пайдалануға берілерде сертификатсыз (тақтайшаларсыз) арқандар мен шынжырлар сынақтан өтуі тиіс.

Мақта-мата арқандармен пайдалануға тыйым салынады.

150. Бонның жоғарғы бетінде және бүйірінде шығып тұрған шегелер, сымдар, тростар, бөренелердің шеті және шлондар болмауы тиіс, болттардың шеті бөренелердің бетімен бірдей етіп төмендетіледі.

151. Бондарға немесе басқа да су үстіндегі құрылыстарға адамдар өтетін көпіршелер мен тростардың ені 0,6 м-ден кем болмауы тиіс. Тростар мен көпіршелер екі жағынан биіктігі 1,0 м. қоршаулар мен және биіктігі 0,15 м-ден кем емес жиек тақтайшаларымен жабдықталады. Тік жағалауларда сүйеніштері бас басқыштар орнату көзделеді.

152. Қызмет көрсететін қызметкерлер үшін қауіпті орындарда қоршаулар болуы тиіс, оларда ГОСТ 12.4.026-76 қауіпсіздік белгілері және сигнал беретін шырақтар орнатылады.

153. Аумақтары бөлінген құрылыстары арқылы ағаш, мұз және қоқсық өткізу жөніндегі жұмыстар бойынша келісуді қажет ететін жұмыстарды жүргізген кезде сигналдық байланыс ұйымдастырылуы, ал қызметкерлер сигнализацияны білуге міндетті.

154. Су үстінде запандарды және бонды құрылыстарды орнату және осыған қатысты жұмыстар басшының бақылауымен жүргізіледі.

155. Бонды қайықпен жағалап ағыс бойынша жылжытуға тыйым салынады. Запандар орнатқан кезде су үстіндегі бөліктерде тек арнайы оқытылған сақтандыру құралдарымен жабдықталған қызметкерлер болуы тиіс.

156. Запандар тростарының шеттерін бір жағадан екінші жағаға қайықпен тасуға тыйым салынады.

157. Орнатылатын тростарды бекіту үшін тіреу ретінде жағада өсетін ағаштарды пайдалануға тыйым салынады.

158. Су үстіндегі құрылыстардың тростары зәкірлермен бекітілсе, олардың орналасқан жерлері қалтқылармен белгіленуге тиіс.

Өзендердің кеме жүретін учаскелерінде қалқыма қоршаулар, ал фарватерлер жағынан-толқын азайтқыштар болуы тиіс.

159. Жобаға сәйкес су қоймасында жүзуге тыйым салынатын аймақ белгіленеді. Тыйым салынатын аймақтың шекарасында тыйым салынатын плакаттар мен қауіпсіздік белгілері орнатылады, тұтас жарық беретін автоматтандырылған дыбыс сигнализациясы қарастырылуы тиіс.

160. Таулы жерлердегі деривациялық гидроэлектростанциялардың жоғарғы бьефтері үшін барлық учаскесі тыйым салынған аймақ болып табылады.

161. Жұмыс ағынды су үстінде (сарқырама) орындалса, адамдардың суға құлауына жол бермейтін қауіпсіздік шаралары қолданылуы тиіс. Жұмыс орнында немесе ағынның төмен жағында қайықпен кезекшілік жасау ұйымдастырылады.

Түнгі уақытта, әдетте мұндай жұмыстарды орындауға жол берілмейді. Түнгі уақытта жұмыстар орындау қажет болған жағдайда, қауіпсіздіктің қосымша шаралары қолданылады. Судың бетіне жұмыс орнынан 30 м-ден жоғары және 150 м-ден төмен кем емес жерге дейін жарық болуы тиіс.

3. Аяз кезіндегі жұмыстар

162. Өзенде қабыршақ мұз және мұз пайда болған кезде аймақта паромдар жұмысы тоқтатылуға тиіс.

163. Мұздың үстімен жүкті тасымалдау және қызметкерлердің жүруі кестеде келтірілген шарттар орындалса ғана рұқсат етіледі.

Жүктеме	Массасы т.	Ауаның минус 1-20С С-тан кем емес кезінде мұз қабатының қалыңды- ғы (см)	Жүргіншілер немесе көлік бірліктері арасындағы ең аз ара қашықтығы (м)
Жабдық заттары бар адам	0,1	10	5
Жүгі бар көлік	1,2	20	11
Жалпы нақты ортақ ауырлығы немесе мыналарға дейін жететін			

к ө л і к			
құралы не.			
месе тетік	3,5	25	19
	6,5	35	25
	8,5	39	25
	10	40	26
	20	55	30
	40	95	38

Көктемде мұздың төзімділігі кемитініне байланысты, мұздың төзімді қабаттарының қалыңдығы ғана есепке алынады: қарлы және уақ тесікті, сулы мұздың қабаттары есепке алынбайды.

164. Электр станциясы ауданында мұз арқылы өту ұйымдастырылған кезде оның жұмысының режимін, жүктемелер кестесін және осыған байланысты гидрогеология және мұздың пайда болу жағдайларының өзгеруін есепке алу қажет.

165. Мұз үстіндегі жұмыстар басталмастан бұрын мұздың қалыңдығы өлшенуі тиіс. Көршілес қуыстар арасындағы ара қашықтықтар гидрометеорология қызметінің жергілікті органдарымен келісіліп 10-20 м. ш е к т е р і н д е ж а с а л а д ы .

Өлшенетін қуыстар қадалармен белгіленуі тиіс.

166. Мұз үстімен жұмыстар өндірісі немесе бақылау орындарына тек жолдармен және соқпақтармен баруға рұқсат етіледі. Егер мұздың жарылу (бөліну) қаупі болса, онымен жүруге тыйым салынады.

167. Мұз үстімен жылымнан 100 м. қашықтықта тек бір бағытта жүруге рұқсат етіледі. Қарама-қарсы жол бірінші жолдан 100 м-ден кем емес алыста салынады.

168. Мұз арқылы жүру алқабы қардан 20 м. ендікте ұдайы тазартылып отырылады және екі жақтан қадалармен белгіленеді. Қадалар арасындағы ара қашықтық трассаның пішініне қарай 25-50 м болуы тиіс.

Мұз жолдарының жағадан мұзға түсетін ыңғайлы түсетін жері болуы міндетті . Трасса бойында қатқақтар болмауы тиіс.

169. Гидроэлектростанциялардың төменгі бьеф учаскелерінің деңгейі өзгеріп, мұз бөлінген жерлерінде, жұмыстарды орындау және жүру үшін қауіпті жерлер жүруге және жұмыстарды өндіруге тыйым салатын қауіпсіздік плакаттары мен белгілеріне тәуліктің қараңғы уақытында жарық түсіп тұруы тиіс. Тәуліктің қараңғы уақытында плакаттар жарықтандырылуы тиіс.

170. Мұз жүру және қозғалу кезеңінде суатта жүзу құралдарының жүруі ш е к т е л е д і .

Мөлшері үлкен емес жекелеген мұз болғанда еспелі қайықтар мен гидрометрикалық понтондармен жүзуге жол беріледі. 3 балға дейінгі сең жүрісі кезінде, төзімді металл корпусты моторлы кемелерімен, ал 3 балдан астам сең жүрісі кезінде мұз жарғыш түрінде кемелермен ғана жүзуге рұқсат етіледі.

Ескерту: Қозғалыс шкаласы бойынша жаға маңайын санағанда жүзіп бара жатқан мұздар мен қабыршақ мұздардың көлемі су бетінің барлық көлемінің 0,3 бөлімін алса, мұз қабыршағы мен сеңнің жүруі 3 балл болып есептеледі.

171. Сең жүруі кезінде ағыс жылдамдығы 1,5 м/с асса түнгі уақытта жұмыс жасауға және жүзуге тыйым салынады.

172. Қызметкерлердің кептелген мұздың немесе қабыршақтың үстіне шығуына тек ерекше жағдайларда-құрылысқа зақым келу немесе адамдардың өміріне қауіп төнгенде ғана рұқсат етіледі.

Кептелген мұз бетінде қызметкерлердің арнайы қауіпсіздік шараларынсыз жүруіне (сақтандыру арқандарынсыз, төсемелерсіз және т.б.) тыйым салынады.

173. Мұз қабыршақтары плотинаның су өтетін тесіктері арқылы өткенде, жұмыстар плотинаның қызметтік көпіршелерінен, аспалы тақтайшалардан немесе бесіктерден сақтандырғыш белдіктерді қолданып жүргізілуге тиіс.

Мұз қабыршақтарының жиындыларын төменгі жақтан "өзіне қарай" тазалауға тыйым салынады.

174. Плотина қақпақтарында мұзды бөлгенде немесе су тастау кезінде, су жинау каналдарының қабырғаларындағы мұзды тазартқанда, қызметкерлер сақтандыру белдіктерімен жұмыс істеуі тиіс. Саты ағаштары, төсеме тақтайлар, бесіктердің төсеніштері қар мен қатқақтардан тазартылуға және қажет жағдайда құммен себілуге тиіс.

175. Қатқақтар ыстық судың көмегімен, қызметкерлердің жарақат алуын болдырмайтын қауіпсіздіктің қажетті шараларын қолданылып алынады.

176. Жағалаудың мұзы ұзын сапты ілгекті бағандармен, балталардың көмегімен және сақтандырғыш белдік қолданылып тазартылады.

Каналдың ішіндегі мұзды жалғыз адамның тазартуына жол берілмейді.

177. Қыс кезінде канал бойымен жүргенде жиектен 1 м-ден алыста жүруге рұқсат етіледі. Боранды күні канал бойымен жүргенде өзара жіппен оранған үш адамнан кем емес топ болып жүруге рұқсат етіледі.

178. Түнгі уақытта жедел қызметкерлер баратын аймақтар жарықтандырылуы тиіс. Жүретін жолдарды қар мен мұздан тазартып, құммен себу қажет.

179. Мұзды мұз кесетін машинамен кескен кезде, қызметкерлер тіліктен 1 м-ден кем емес қашықтықта тұтас мұздың үстімен жылжып тұрулары тиіс. Мұзда тіліктер арасында тұруға тыйым салынады. Тіліктерден мұзды алу немесе

мұздың астына мұздарды кетіру үшін, жұмысшылар тілікке мұз шетінен 0,5 м-ден жақын емес жерге жақындауына рұқсат етіледі.

180. Мұз кесетін машинаға қызмет көрсететін қызметкерлер, машина мұз алғанда машинаның жанында болуға тиіс.

Кесетін органдарды тек машина тоқтаған кезде ғана іске қосуға рұқсат етіледі. Кесетін тетіктердің тізбелерін қолмен түзеуге тыйым салынады.

181. Жоғарғы бьфте еріген суды жою кезіндегі қопару жұмыстары мен басқа жұмыстар "Жарылыс жұмыстары кезіндегі қауіпсіздіктің бірыңғай ережелері" (Москва, НПО ОБТ, 1992) және арнайы нұсқаулардың талаптарына сәйкес жүргізіледі.

4. Қоқыс тазалау жұмыстары

182. Су қабылдайтын құрылғылардың қоқыс ұстайтын торларын тазалау жұмыстары жұмыс басшысының бақылауымен жүргізіледі.

183. Бөренелер қызметтік көпіршелерден ілгекті таяқтар мен ашалардың көмегімен бұрылып жүргізіледі.

184. Торлар мен су қабылдайтын тесіктер қоқыспен және бөренелермен бітелген жағдайда, қоқысты адамның "өзіне қарай" тазалауына тыйым салынады. Кептелген жерлердегі қоқыс бьефке тасталынып тазаланады.

185. Торлар грейфердің көмегімен тазаланған кезде бөренелер мен құрылыстың үстіне немесе тордың шетіне тұруға тыйым салынады.

186. Грейфермен алынған қоқыс 1 м-ден аспайтын биіктікке, арнайы бөлінген жерге тасталады. Қызметкерлердің қоқыс тасталатын аймақта болуға тыйым салынады.

187. Плотинаның су өткізетін құбырларындағы бөренелер мен торларда тұрып қалған жеке бөренелер, кранмен көтеретін арнайы бесіктің үстінен сақтандырғыш белдік пайдаланылып тазаланады. Бөренелер адамдар бесіктен шығарылғаннан кейін көтерілуі тиіс.

5. Құрылыстар арқылы су тасқынын өткізу

188. Су тасқыны кезеңіне дайындалған кезде қызметкерлер немесе тұрғындар өтуге пайдаланылатын және судың көтерілу мүмкін деңгейден төмендегі барлық уақытша құрылыстар алынып тасталуға тиіс.

189. Судың деңгейін және су тасқынының өту жағдайларын бақылау үшін гидроторап ауданында және қажет жағдайда өзеннің жоғары орналасқан учаскесінде байланыс құралдарымен жабдықталған постар ұйымдастырылады.

190. Жоғарғы және төменгі бьефтердегі су басқан аймақтардағы барлық жөндеу және қалпына келтіру жұмыстары су тасқынына дейін аяқталуға тиіс.

191. Қажетті жағдайда су тасқыны кезеңіндегі құрылыстарда жұмыс өндірісі жұмыс басшысының бақылауымен орындалады.

192. Су тасқыны кезеңінде электр станциясының басшылығы жергілікті жағдайларды ескеріп тыйым салынатын аймақты анықтайды. Тыйым салынатын аймақ ГОСТ 12.4.026-76 бойынша ескерту қауіпсіздік белгілерімен белгіленеді.

193. Шағын су қоймаларында кенеттен болған нөсерлі су тасқындары мен сел тасқындары қауіпті жағдайларға әкеліп соқтыруы мүмкін. Осындай жағдайлар туындаған кезде пайдалану қызметкерлері мен жақын жерде орналасқан елді мекендердің тұрғындарын авариялық хабар беру құралдарының көмегімен дер уақытында хабардар ету қажет. Плотинаның жоғарғы және төменгі бьефтердегі барлық жұмыстар дереу тоқтатылуға тиіс.

194. Су тасқыны басталғанға дейін құтқару бригадасы үшін жүзу құралдары (катерлер, моторлы қайықтар) жұмысқа дайын болуы тиіс.

6. Су қоймасын тазалау және толтыру

195. Су қоймасын тазалау, сондай-ақ суды авариялық жағдайда азайту төменгі бьефте су деңгейінің недәуір көтерілуіне байланысты. Сондықтан суды тастауларының мерзімін жоспарлы түрде азайтарда өзен ағысының төменгі жағында орналасқан елді мекендердің тұрғындары мен кәсіпорындардың қызметкерлерін уақтылы хабардар ету мақсатымен жергілікті мемлекеттік басқару органдарымен келісілуі тиіс.

196. Қайықтардың жүзуі мен суға түсуін тоқтату мақсатымен, плотинадан жоғары орналасқан су станцияларына уақытында, судың жіберілуі туралы хабар беріледі.

Жоғары бьефте орналасқан паромдар ағып кетпеуі үшін жағаға жеткізіліп бекітіледі.

197. Суды жіберу басталғанға дейін төменгі бьефтегі барлық жұмыстар аяқталып, бригадалардың жұмыс орындарынан шығарылуын қамтамасыз ету қажет.

198. Плотинаның жоғарғы бьефінде су жіберу қалқандары ашылғанға дейін уақытша бондарды және запандарды босатып, олар бойынша жүру тоқтатылады, барлық жүзу құралдары ашылатын қалқандардың аймағынан әкетіледі және ГОСТ 12.4.026-76 бойынша "Сақ болыңыздар", "Қауіпті аймақ" және "Жүруге тыйым салынады" деген қауіпсіздік белгілері орнатылады. Түнгі уақытта қалқандар әрекетінің аймағы жарық болуға тиіс.

199. Гидроторап елді мекен шегінде орналасқан кезде тиектер ашылмас бұрын сиренаны немесе басқа дыбыс сигнализациясы құралдарын пайдаланып жергілікті тұрғындарға суды жіберу туралы хабарлау қажет.

200. Плотинаның жоғарғы бьефтегі жұмыстарды орындау үшін рұқсат судың деңгейі белгіленген белгіге жеткеннен кейін беріледі. Жұмыстарды орындау мерзімі аталған деңгейдегі ұстап тұру ұзақтылығымен байланыстырылуы тиіс.

201. Су қоймасында деңгейдің қайта көтерілу сәтіне дейін тиексіз су қабылдайтын қондырғыларды қосқанда, су басатын аймақтан жұмыс істейтін қызметкерлер шығарылады, тетіктер мен аспаптар және материалдар алынуы тиіс.

202. Су қоймасының толу барысы және су деңгейінің болжанған белгілері туралы электр станциясының басшылығы жергілікті әкімшілік органдарын хабардар етуге міндетті.

7. Өлшеу жұмыстары

203. Су қоймасының тереңдігі қайықтан немесе катерден, лотты, қаданы немесе эхолотты қолданып жүзеге асырыла алады.

204. Қайықтан өлшеу жұмыстары құрамы екі адамнан кем емес бригада болып, оның біреуі ескекте тұрып жүргізілуі тиіс.

205. Тереңдікті өлшеу жұмыстары қолмен орындалған кезде қайықтың жақтауына немесе орындығына тұруға, кеменің жақтауына асылуға тыйым салынады. Плотиннің бос ұшын қолға орауға рұқсат етілмейді.

206. Ауырлығы 10 кг-нан асатын лотты пайдаланған кезде оны көтеру және түсіру үшін лебедканы қолдану қажет.

207. Тереңдікті лоттармен өлшеулер кезде резина костюмдер немесе су өтпейтін алжапқыштармен жүргізіледі.

208. Тереңдік 4 м-ден асса қайықтан қадамен өлшеуге тыйым салынады. Егер қада су қоймасының түбінде кедергіге ілініп қалса оны дереу жібере салу қажет.

209. Тереңдік катерден (өзі жүретін кемелерден) қаданы пайдаланып өлшеген кезде, қадамен жұмыс істейтін бригада жабдықталуға тиіс. Сақтандырғыш арқанның көмегімен жұмысты орындаушы палубадағы бағанаға байланады.

Өзі жүретін кемелерден өлшеу жұмыстары тыныш ауа райында желдің күші 2 балдан аспаған (желдің күші 3,3 м/сек дейін) кезде жүргізіледі.

210. Тереңдікті өлшеу эхолоттар қолданған кезде, аппараттар кемеде тегіс, кеменің қисаюын болдырмайтын етіп бірдей орналастырады. Эхолоттың қабылдағыш, бергіш элементтері кемеде тростардың көмегімен бекітіледі, оларды қолмен ұстап тұруға тыйым салынады.

211. Өлшеу жұмыстарын сақтандырғыш және сигналдық құралдарсыз орындауға жол берілмейді.

4. Гидроқұрылыстарға қызмет көрсету

1. Плотиналарға, каналдарға, туннелдерге қызмет көрсету

212. Тіреудің сүйеніштерінің және плотиналардың қызметтік көпіршелерінің адамдар көп болатын жерлеріне ілгекті бақандар мен құтқару дөңгелектері, плотинаның әрбір 75 м-ге есептелініп бір ілгекті бақан және құтқару дөңгелегі ілінуі тиіс.

213. Плотинаның су жібергіштерінде жұмыс істейтін адамдар жұмыс кезінде қажетті құтқару құралдарымен, сақтандырғыш белдіктермен және резина етіктермен жабдықталады.

214. Гидроқұрылыстардың тік қырларын, көпіршелердің өтетін металл конструкцияларын және биіктікте орналасқан басқа да құрылыстарды жөндеу бесіктерден немесе аспалы тақтайлардан жүргізіледі.

215. Секциялардың саңылауларына жөндеу қоршауларын орнатқан кезде оларды қолмен бағыттауға тыйым салынады.

216. Камералардың, резервуарлардың ішіндегі қапсырма шегелердің үстінен жүрген кезде оларды қоқыс пен балдырдан тазарту қажет.

217. Қақпақ ашық болған жағдайда су тұндырғыштардың шайылатын галереялары аймағында жұмыс істеуге тыйым салынады. Жуу аяқталғаннан кейін қақпақ бекітіледі, ал көтергіш тетіктің электр тірегі тоқтан ажыратылуы тиіс.

218. Егер жуылатын толып тұрса оларды тазарту "өзінен" және тек жоғарғы бьеф жағынан тазартылуы тиіс.

219. Құрылыстарды жуу кезінде қақпақтың астындағы су тасқынының шеңберінде қызметкерлердің болуына тыйым салынады.

220. Тасқын астындағы құрылыстың қоршалмаған бөліктерінде адамдардың болуына тыйым салынады.

221. Босатылған камераларға флютбет аймағына және басқа құрылыстарға түсу осы Ережелердің 2.6 тармақшасының талаптарына сәйкес орындалады.

222. Босатылған тең резервуарлардағы жөндеу жұмыстары шығыршықты аспалы тақтайлардан және бесіктерден сақтандыру белдігін қолданып орындалуы тиіс.

223. Жөндеу жұмыстары жұмыс істеп тұрған каналда жүргізілген кезде, адамдардың суға құлауына жол бермеу керек. Бетон, ерітінді және т.б. дайындайтын жұмыс орындары канал шетінен 3 м-ден жақын емес жерде орналасуға тиіс.

224. Понтондардан қысымсыз туннелдерді жөндеген кезде, понтондар нық бекітіледі және олардың сүйенішті қоршаулары болуы тиіс. Жұмыстар

туннельдегі су деңгейі тұрақты болған кезде және құтқару құралдарын қолданып орындалады.

225. Туннельге, дюкерлерге және акведуктерге кіретін жерде деривациялар босатылған немесе оларды толтыру кезінде құрылысқа кіретін қақпалардың жағдайын бақылау жасайтын пост қойылады.

226. Деривацияның толуының соңына дейін канал бойынша қайықтармен немесе понтондармен жүзуге жол берілмейді.

2. Қысымды труба құбырына қызмет көрсету

227. Құбырларды қарау кезінде труба құбырымен жүруге тыйым салынады.

228. Труба құбырларындағы жұмыстарды труба құбырларына берік орнатылған саты ағаштардан орындау қажет. Саты ағаштарға адамдарды көтеріп түсіру үшін басқыштар орнатылуы тиіс.

229. 20 ° C градустан астам еңісте орнатылған труба құбырларындағы немесе 30 градус еңістіктегі труба құбырларының ішіндегі жұмыстар кезінде қызметкерлер сақтандырғыш белдіктерді пайдалануы тиіс.

Металл труба құбырларындағы ішкі және сыртқы жұмыстар кезінде жұмыс істеушілер металмен жанасудан қорғайтын жеке қорғаныс құралдарымен (киіз маталармен, шынтақ қаптармен және тізе қаптармен) жабдықталуы тиіс.

230. 30 градустан астам еңістіктегі қысымды труба құбырларының ішіндегі жұмыстарды жылжымалы платформаларда тұрып орындауға рұқсат етіледі.

231. Тереңдігі 5 м-ден астам су ағынында труба құбырларында жұмыс істеуге тыйым салынады.

232. Труба құбырларын тазалаған немесе бояған кезде осы Ережелердің 2-тарауының 8-параграфын басшылыққа алу қажет.

233. Труба құбыры босағанға дейін персоналдың аванкамераға түсуіне жол берілмейді.

234. Құбырларды босатқан немесе толтырған кезде аэроциондық есіктердің (құбырлардың) аймақтарында қызметкерлердің болуына тыйым салынады.

235. Бригаданы жіберу үшін құбырдың қақпағын ашуға тек ол толық босағаннан кейін ғана жол беріледі.

Құбырдың қақпағын біртіндеп, гайкаларды кезектеп екі-үштен бұрап ашу керек. Пайда болған тесіктен су ақса операцияларды құбыр толық босағанға дейін тоқтату қажет.

3. Жер дамбалары мен плотиналарды жөндеу

236. Гидротехникалық құрылыстарды жөндеу кезінде құрылыс машиналарын қолдану СНИП III-4-80, ГОСТ 12.3.033-84 және зауыт нұсқауларының талаптарына сәйкес қолдануы тиіс.

237. Жер дамбалары мен плотиналар стрелкалы кран қолданылып жөндеген кезде, кестеде көрсетілген ара қашықтықты сақтау шартымен плотинаның немесе дамбаның баурайына орнатылады.

Баурайдың биіктігі м.	Баурайдың негізінен (м) топырақтағы (жиналмаған) ең жақын тірекке дейінгі ең аз ара қашықтық				
	кұмды және гравийлі	кұмайт топырақты	сазды топырақты	сазды	кұрғақ орманды
1	1,5	1,25	1,0	1,0	1,0
2	3,0	2,4	2,0	1,5	2,0
3	4,0	3,6	3,25	1,75	2,5
4	5,0	4,4	4,0	3,0	3,0
5	6,0	5,3	4,75	3,5	3,5

Осы ара қашықтықты сақтау мүмкіндігі болмаса баурай нығайтылып бекітілуге тиіс.

Жұмыс істеу үшін крандарды жаңа жиналған, тапталмаған топыраққа немесе паспортта көрсетілген еңістіктен асатын алаңға орнатуға тыйым салынады.

238. Экскаваторлар жұмыс уақытында жоспарланған алаңға орнатылуға және өздігінен жүріп кетпеуі үшін инвентарлы тіреулермен бекітілуге тиіс. Осы мақсатта тақтайларды, бөренелерді тастауға және басқа да заттарды қолдануға тыйым салынады.

239. Экскаватор жұмыс істейтін аймақта (машина жұмыс істейтін радиусқа 5 м қоса) адамдардың болуына және басқа жұмыстардың орындалуына тыйым салынады.

240. Көктайғақта экскаватордың оның табан шынжырларының тайғанауына қарсы шаралар қолданылса ғана жүруге рұқсат етіледі.

Экскаваторды таяз судан өткізу үшін рұқсатты жүретін жолды тесергеннен кейін жұмыс басшысы береді.

241. Жердің еңістік бұрышы паспорттық деректерден асқан кезде экскаваторды көтеріп түсіру тягачтардың көмегімен жұмыс басшысының басшылығымен жүзеге асырылады.

242. Машинаның паспорттыңда көрсетілгеннен асқан биіктікке немесе еңістікке жылжыған кезде топырақты машинамен (бульдозермен, скрепермен) өңдеуге немесе қозғалтуға тыйым салынады.

243. Нығыздағыш машинаның вибраторы ол нығыз негізбен жүргенде ажыратылуы тиіс.

244. Екі немесе одан көп машиналар жұмыс істеген кезде, (скреперлер, бульдозерлер, катоктар және басқа да тетіктер) олардың арасындағы ара қашықтық 5 м-ден артық болуы міндетті.

245. Автокөлікпен топырақ түсіру кезінде плотинаның үстінде жылжыған машинаны осы мақсатқа арнайы бөлінген адам басқарады.

Автомобильдердің жүру жылдамдығы әрбір жеке жағдайда жолдың жағдайы мен қарқынына қарай белгіленеді.

246. Гидроқұрылыстың еңісті жерлеріндегі жөндеу жұмыстарын, қызметкерлер ені 1,5 м-ден кем емес және биіктігі 1 м-ден кем емес қоршаулы траптар мен жеңіл басқыштардан орындаулары тиіс. Жеңіл басқыштардың еңістігі 30 градустан асатын элементтеріндегі жұмыстар сақтандырғыш белдіктерді қолданып орындалуы тиіс.

247. Плотинадағы су қазындыларының аймақтары қоршалуы тиіс. Су қазындыларын қарау басқыштар мен сақтандырғыш белдіктер болғанда ғана рұқсат етіледі.

248. Плотина баурайларына төсеу үшін берілетін тастар, плотинаның жотасына жиектен 1 м-ден кем емес жерде жиналады.

249. Жаз кезінде плотиналар мен дамбалардың баурайларын жүзу құралдарын (баржалар мен крандарды) қолданып жөндеген кезде, олар жағаны б о й л а п о р н а т ы л у ы т и і с .

Жөндеу аймақтарында өтіп жатқан рейсті кемелердің жылдамдығы шектеледі , ол туралы кемені жүргізушілерге тиісті сигналдармен хабар берілуге тиіс.

250. Плотинаның жотасынан тас, бөренелер немесе басқа да материалдар берілген кезде жұмысшылар олардың кездейсоқ құлауы мүмкін учаскелерде болмауы тиіс.

251. Қысқы уақытта жөндеу жұмыстары басталғанға дейін жұмыс орындары мұз бен қардан тазартылуы тиіс.

4. Сүңгуір жұмыстары

252. Электр станцияларындағы сүңгуір жұмыстары РД 31.84.01-90 талаптарына сәйкес орындалуға тиіс.

253. Сүңгуір жұмыстарына жасы 18 ден жас емес, арнайы медициналық тексеруден және сүңгуір дайындығынан өткен адамдар жіберіледі.

254. Жыл сайын электр станциясы бойынша сүңгуір жұмыстарына және сүңгірушілерге қызмет көрсетуге жіберілген сүңгуір емес маман адамдардың тізімі бекітіледі. Сүңгуір жұмыстарын орындау үшін, сүңгуір жұмыстарының басшысы, сүңгуіршілерге қызмет көрсететіндердің басшылары, сүңгуір станциясының старшинасы (бригадирі) медициналық тексеруден өткізетін адамдар, сүңгуір тобының құрамы тағайындалады.

255. Сүңгуір жұмыстарының қауіпсіз өндірісі мен оларды орындау үшін жағдайларды қамтамасыз ету жауапкершілігі сүңгуір жұмыстарын орындайтын кәсіпорынның әкімшілігіне жүктеледі.

Жол сапармен келгендерге және жалдамалы сүңгуір станцияларына (сүңгуірлер) қажетті жағдайларды қамтамасыз ету жауапкершілігі осы станциялардың (сүңгуірлерді) пайдаланатын кәсіпорындар мен ұйымдардың әкімшілігіне жүктеледі.

256. Сүңгуірлерді медициналық қызметпен қамту сүңгуір жұмыстары кезінде де, жұмыс аралығында да жүзеге асырылады.

Сүңгуірлерді медициналық қызметпен қамтуға "Сүңгуір дәрігер" (фельдшер) мамандығы бойынша мамандандырудан өткен медициналық қызметкерлер жіберіледі. 60 м-ге дейінгі тереңдікке түсетін сүңгуірлерге дәрігер, ал 45 м-ге тереңдікке дейін түсетін сүңгуірлерге фельдшер, ал 20 м тереңдікке түсетін сүңгуірлерге "Сүңгуір маман" біліктілігі бар адам, ал 12 м тереңдікке түсетіндерге-мамандандырудың бірінші және екінші топтарының бір және екі сыныптағы сүңгуірлер қызмет көрсетеді.

257. Құтқару жұмыстарынан басқа барлық сүңгуір жұмыстары наряд-тапсырма бойынша орындалады. Наряд-тапсырманың нысаны 6-қосымшада берілген.

Қажет жағдайда сүңгуір жұмыстары басшысының шешімі бойынша қосымша жұмыстар өндірісінің жобасы әзірленуге тиіс.

258. Су астына түсер алдында, сүңгуірді медициналық тексеруді жүзеге асыратын адам тексеруге, және сүңгуір жұмыстарының басшысы оған нұсқау беріп, алдағы жұмыстардың сипаты, олардың орындау тәртібі, қауіпсіздік шаралары туралы айтуға тиіс.

259. Сүңгуір жұмыстары орындалатын орындарда сигналдардың Халықаралық жинағы бойынша: күндіз "А" екі жалау, түнде және ауа-райы қолайсыз күндері-бірінің үстінде бірі орналасқан екі жасыл от - ескерту сигналдары көтеріліп тұруы міндетті. Жалаулар мен оттардың арасындағы ара қашықтық кемелердің габариттеріне байланысты 0,5 м-ге дейін болуы тиіс.

Кемелерде бұл сигналдар сүңгуірлерді түсірген кеменің бортындағы реяның

ногында көтеріледі. Сигналдарды көтеретін штаттық дінгегі жоқ жүзу құралдарында және жағалауда уақытша дінгек орнатылады.

260. Тәуліктің қараңғы уақытында жұмыстар кезінде су үстіндегі және су астындағы жарық қолданылады.

С у ү с т і н д е :

сүңгуірлер су астына түсуге даярланатын орын және түсетін орын; сүңгуірлердің судың астына түсуін, жұмыстарды орындаған кезде олардың қауіпсіздігін және тыныс тіршілігін қамтамасыз ететін қондырғыларды басқаратын аспаптары;

сүңгуір жұмыс істейтін орынның үстіндегі су беті жарық болуға тиіс.

Су астында жарық беру үшін арнайы су асты стационарлық жылжымалы немесе дулығалы шырақтар қолданылады. Терең емес суда және тұнық суда жұмыс істеген кезде прожекторлар мен люстралар қолданыла алады.

261. Су асты жұмыстары орындаған кезде сүңгуірмен және түсірген орын арасында тұрақты байланыс қамтамасыз етілуі тиіс. Сүңгуірді су астына екі жақты сөз байланысы мен сигналды үшсыз түсіру жол берілмейді.

262. Сүңгуірлер станциясы арнайы аптекамен және дәрігерге дейінгі көмекті көрсету үшін оны пайдалану жөніндегі нұсқаумен жабдыкталуға тиіс.

263. Сүңгуірге жұмыстарды орындау үшін қажет аспаптармен басқа да заттар үстінен түбекпен немесе арқанмен беріледі. Сүңгуір берілген затты алғаннан кейін, оның одан арғы қозғалысы жұмыс істеп жатқан сүңгуірдің нұсқаумен жасалады. Ауырлығы 2 кг-нан аспайтын жеңіл заттарды сигналды үш бойынша беруге рұқсат етіледі. Сүңгуірге ауырлығына қарамастан кез-келген заттарды тастауға тыйым салынады.

264. Су астына ауыр конструкцияларды орнатқан кезде, оның орнатылатын конструкция түсірілгеннен кейін сүңгуірге су астына бақылау үшін түсуге рұқсат етіледі. Мұның өзінде түсірілетін бөлшек орнатылатын орыннан биіктік бойынша 0,1 м-ден артық емес қашықтықта топырақта немесе өзі тұруы тиіс.

Конструкцияны түсірген кезде оның орнатылуының дұрыстығын байқау үшін сүңгуірдің болуы қажет болғанда, сүңгуірге конструкциядан жоғары және оның жанында түсу ұшында болуға рұқсат етіледі.

265. Ауыр элементтер мен конструкциялар топырақтан тарту күші есепке алынып, жүк асатын арқандарды, траверстерді және басқа да қондырғыларды қолданып алынады. Арқандар керілгеннен кейін сүңгуір су бетіне шығуға тиіс.

Ұсақ тастарды, бөлшектерді және басқа да заттарды себеттермен немесе қалақша тіреуішпен көтеру керек.

266. Гидротораптардың су жіберетін құрылыстары мен қондырғыларында сүңгуір жұмыстарын орындағанда мына шарттарды сақтау қажет:

жұмыс орнынан 50 м-ден кем емес радиуста судың ағыс жылдамдығы 0,5 м/с

аспауы тиіс, ол үшін гидроагрегаттардың қажетті саны тоқтатылып, қақпақтары жабылуы және т.б. тиіс;

бірінші шарт бойынша тоқтатылған турбиналардың бағыттаушы аппараттары мен реттеудің іске қосқыш қондырғылары жабылуы тиіс;

кателесіп агрегаттарды іске қосу және қондырғылар мен тетіктердің қосылуын болдырмайтын шаралар орындалуы тиіс.

267. Гидротехникалық құрылысты тексеру немесе жөндеу уақытында сүңгуірлер су астына түсетін ауданда 50 м-ден кем емес радиуста жүзу құралдарының жүруі мен басқа да жұмыстарды орындауға тыйым салынады.

268. Гидроэлектростанцияларының плотиналар мен насос станцияларының аймақтарында жұмыстарды гидрокұрылыс әкімшілігінің тек жазбаша рұқсатымен ғана жүргізуге жол беріледі. Рұқсат бір тәуліктен аспайтын мерзімге, сүңгуір жұмыстарының басталуы мен аяқталуы уақыты дәл көрсетіліп беріледі.

269. Су ұстайтын Құрылыс арқылы сүзгілеу орнын анықтау үшін арқандағы қалдықты нығыздап толтырылған қаптарды жоғарғы бьефтен жылжытып отыру керек.

270. Сүзгілеу мардымсыз қысымның әсерінен қалдық толтырылған қапты сүзгіленетін тесіктен қолмен алуға болғанда, сүңгуір резина тілікті сырықты немесе басқа да құрылғының көмегімен сүзгіленетін орынды табуға тиіс. Сүңгуір сырықты өзінің алдына, ө қозғалысының бағыты бойынша қозғалтуы тиіс.

Сүзгілеу аймағына, сүңгуірді сорып алу мүмкіндігін болдырмайтын қорғаныс құрылғысыз жақындауға тыйым салынады.

271. Бүліну мөлшері зор болған кезде, сондай-ақ бүліну мөлшеріне қарамастан 10 м-ден астам тереңдікте құрылыстың бүлінген учаскесіне ағаш қалқан қойғаннан кейін ғана сүңгуірді су астына түсіруге рұқсат етіледі.

272. Су жинайтын құрылыстарды сүңгуірлер су жинау тоқтатылғаннан кейін ғана тексеріп тазартылулары тиіс.

273. Сүңгуірлердің жылдамдығы 2 м/с астам ағыста жұмыс істеуіне тыйым салынады.

Ағыстың жылдамдығы 1 м/с асқанда сүңгуірлер су астындағы жұмыстардың жағдайын жеңілдететін және қауіпсіздікті қамтамасыз ететін қондырғылар мен құрылыстарды (қалқандар, сүңгуір күркелер, суға бататын сыйымдылықтарды) қолданып орындайды. Нарядта осындай қондырғыларды қолдану қажеттілігі көзделуі тиіс.

274. Жағымсыз температураларда сүңгуір жұмыстарының өндірісінің әрбір жағдайында судың астына түсетін сүңгуірлердің тоңуына қарсы шаралар (іш киімнің екінші комплектісін қолдану, су астында болудың уақытын шектеу,

турбиналарға апаратын қақпақтарды ашу қысымды түсіргеннен кейін және камералар мен турбинаның су өткізетін жолдарында қысымның болмауын тексергеннен кейін жүргізілуге тиіс.

284. Ағынды бөліктің қотару қондырғыларының өнімділігі қақпақтың нығыздығы бұзылған кезде судың ағуын толық тоқтатуды қамтамасыз етуі тиіс.

285. Бағыттаушы аппараттарының күрекшелері мен турбинаның жұмыс доңғалағының қалақтары арнайы төсеме тақтайларда тұрып қаралуы және жөнделуі тиіс.

286. Жұмыс доңғалағының астына саты ағаштарын орналастырған кезде немесе оларды алған кезде, сондай-ақ жұмыс доңғалағының қалағын жөндеген кезде қызметкерлер сақтандырғыш белдікті пайдалануы тиіс.

287. Турбиналардың су ағатын бөлігін (жұмыс доңғалағы, серіппелі камералар, соратын құбырлар) жөндеген кезде желдету немесе қажет жағдайда ауаны жылыту қамтамасыз етілуі тиіс.

288. Турбинаның су ағатын бөлігін жөндеген кезде жұмыс орындарын жарықтандыру осы Ережелердің 41-бабының және РД 34.03.204. талаптарына сәйкес орындалуы міндетті.

289. Жұмыс істеп тұрған гидроагрегаттарды қарау кезінде бағыттаушы аппараттардың иіндері арасындағы сырғаларға, сервомоторлардың штоктарына және тетіктердің жылжымалы бөлшектеріне тұруға тыйым салынады.

290. Жұмыс істеп тұрған су құбырларының бекітілетін фланецті жалғауларын бекіту оларда 0,5 МПа-дан аспайтын қысым кезінде ғана рұқсат етіледі.

2. Гидротехникалық құрылыстардың механикалық жабдықтары

291. Залдардың, шкивті беріліс белдіктердің және беріліс тетіктердің (тиісті доңғалақтар, тізбекті берілістер, фрикциялық дискілер, муфталар және т.б.) адамдар жанасу мүмкіндігі бар жерлері осы Ережелердің 2.2.1-бабының талаптарына сәйкес қоршалуға тиіс.

292. Қалқанды бөліктердің ашық ойықтары осы Ережелердің 21-бабының талаптарына сәйкес периметрмен қоршалуға тиіс.

293. Бекітпе тетіктерінде, тетік қол жетегімен жұмыс істегенде, сондай-ақ тетік тоқтап қалғанда, бекітпенің соңғы қалыбында электр жетегін ажыратуын қамтамасыз ететін сақтандырғыш қондырғылар болуға тиіс.

294. Бекітпе қапсырмаларымен ұсталмаса, не нық бекітілмесе, қызметкерлерге бекітпе элементтерінде болуға рұқсат етілмейді.

Айрықшылық ретінде қызметкерлердің қажырмаларға орнату үшін бекітпелерге қысқа уақыт болуына жол беріледі. Бұл жұмысты орындағанда, сақтандырғыш қажет жағдайда қорғаныш белдіктерді пайдалану талап етіледі.

Бекітпенің ригеліне кран көтеретін бесікпен шығу керек.

295. Бекітпеге қатысты операцияларға қатыспайтын адамдарға бекітпе мен оның тетіктері жұмыс істеп тұрған жерде болуға тиым салынады. Бекітпелер үстіндегі аспалы құрылғылардан жұмыс өндіруге тыйым салынады.

6. Жұмыстардың қауіпсіздігін қамтамасыз ететін ұйымдастыру шаралары

1. Жалпы ережелер

Гидромеханикалық жабдықтар мен гидротехникалық құрылыстарда жұмыстар орындаған кезде қауіпсіздікті қамтамасыз ету үшін мына ұйымдастыру шаралары орындалуы тиіс:

Н а р я д , ө к і м д е р б е р у ;
жұмысқа кірісуге рұқсат беру;
басқа жұмыс орнына ауыстыру;
жұмыстағы үзілістерді ресімдеу;
жұмыстың аяқталуын ресімдеу;

Жабдықтар мен құрылыстардағы жұмыстар жұмыстарды орындаушыны қосқанда құрамы екі адамнан кем емес бригада орындауға тиіс.

Сүңгуір жұмыстарының қауіпсіздігін қамтамасыз ететін шаралардың көлемі осы Ережелердің 4-тарауының 4-параграфында айтылған.

2. Жұмыстарды қауіпсіз жүргізу үшін жауапты адамдар

296. Нарядтар мен өкімдер бойынша жұмыс кезінде қауіпсіздікті ұйымдастыру үшін мына адамдар жауапты:

н а р я д т ы (ө к і м д е р б е р у ш і);
жұмыстардың басшысы;
жұмыстарды өндіруші;
б а й қ а у ш ы ;
жұмысқа жіберуші;

бригада мүшелері.

297. Наряд беруші (өкім беруші) жұмыстарды қауіпсіз орындаудың мүмкіндігін белгілейді, жұмыс басшысы, жұмыстарды орындаушыны тағайындайды және нарядта көрсетілген қауіпсіздік шараларының нақтылығы, өкімдер бойынша орындалатын жұмыстардың орындаушылары, нарядтар бойынша тағайындалған жауапты адамдардың құрамдық сапасы үшін жауап береді.

298. Нарядтарды (өкімдерді) беру құқығы жөнделетін объектілерді басқаратын цехтың әкімшілік-техникалық қызметкерлеріне беріледі. Осындай құқық жөндеу (реттеу, монтаждау) кәсіпорынының қызметкерлеріне берілуі м ү м к і н .

Шұғыл орындалатын жұмыстарда наряд беру құқығы бар адамдар болмаған жағдайда, нарядты, егер олар осы наряд бойынша жұмысқа жіберушілер болмаса, электростанцияның жедел қызметкерлері бере алады.

299. Жұмыстардың басшысы наряд бойынша бригада құрамын анықтай отырып, бригада мүшелерінің біліктілік деңгейі үшін жауап береді.

Жұмыстардың басшысы жұмысқа жіберушіден жұмыс орнын қабылдай отырып, нарядта көрсетілген қауіпсіздіктің барлық шараларының орындалуы мен олардың жеткіліліктігі үшін жауап береді.

Жұмыстардың басшысы жұмысты орындаушылармен және бригада мүшелерімен өткізілетін нұсқаудың сапасы үшін жауапты.

Тұрақты қадағалауды жүзеге асыра отырып, жұмыстардың басшысы жұмыстардың жұмыс істеп тұрған жабдықтармен басқа да қауіпті өндірістік факторлары жағынан қауіпсіздік үшін жауапты.

300. Жұмыстар наряд бойынша орындалса, жұмыстардың басшысы тағайындалуға міндетті.

301. Нарядтар бойынша орындалатын жұмыстардың басшылары болып электр станциялары мен мердігерлік ұйымдардың осы үшін жеткілікті біліктілігі бар цех (учаске) мамандары тағайындалады.

302. Жұмыстарды орындаушы жұмысқа жіберушіден жұмыс орнын қабылдай отырып, нарядта көрсетілген қауіпсіздіктің барлық шараларының орындалуы үшін жауапты.

Жұмыстарды өндіруші өзінің және бригада мүшелерінің қауіпсіздік ережелерін, еңбекті қорғау жөніндегі нұсқауларды, жұмыс өндірісінің жобасында белгіленген қауіпсіздік талаптарын орындауы үшін, бригада мүшелерімен өткізілетін нұсқаулардың айқындылығы мен жеткіліктілігі үшін, аспаптар мен қорғаныс құралдарының және такелаждық құрылғылардың болуы үшін, жұмыс орнында орнатылған қоршаулардың, қауіпсіздік белгілердің, жабатын қондырғылардың сақталуы үшін жауапты.

303. Нарядтар мен өкімдер бойынша жұмыстарды орындаушы болып электр станциялары мен мердігерлік ұйымдардың цех (учаске) мамандары тағайындалады. Жұмыстардың орындаушысы болып біліктілігі 4-разрядтан төмен емес жұмысшылар тағайындалуы тиіс.

304. Байқаушы құрылыс жұмысшылары, жұмысшылар, такелажшылар бригадалары, гидроқұрылыстар мен механикалық жабдықтарға қызмет көрсетуге рұқсаты жоқ басқа да қызметкерлерге, бригада жұмыс істеп тұрған құрылыстар мен жабдық маңында жұмыстар орындаған кезде тағайындалады.

Байқаушы жұмысқа жіберушіден жұмыс орнын қабылдай отырып, нарядта көзделген қауіпсіздіктің барлық шараларының орындалуы, жұмыс орнында орнатылған қоршаулардың, плакаттар мен қауіпсіздік белгілері, жабатын

қондырғылардың сақталуы үшін, жұмысшылардың жұмыс істеп тұрған қондырғылар жағынан қауіпсіздігін қамтамасыз ету үшін жауап береді.

Байқаушының қадағалау жасауымен қатар қандай бір басқа жұмыстар орындауына тыйым салынады.

Жұмыстар технологиясымен байланысты қауіпсіздігі үшін жауапкершілік бригаданы басқаратын қызметкерге жүктеледі, ол қызметкер жұмыс орнында тұрақты болуға тиіс.

305. Байқаушы наряд бойынша жұмыс орындауға құқығы бар адамдардың қатарынан тағайындалады.

306. Әкімшілік-техникалық қызметкерлердің және жедел қызметкерлерге нарядтар (өкімдер) беруге өкілетті адамдардың, жұмысшылардың басшылары мен орындаушылары болуға құқығы бар адамдардың тізімдерін электр станциясының бас техникалық басшысы бекітеді, және олар жедел қызметкерлердің жұмыс орнында болады.

Мердігерлік ұйым адамдардың осындай тізімдерін осы ұйымның басшылары бекітеді және электр станциясының бас техникалық басшысының рұқсатымен жедел қызметкерлер оны басшылыққа алады (осы Ережелердің 8-тарауының 376, 377-баптарын қара).

307. Жұмысқа жіберуші қабылданған қауіпсіздік шараларының жеткіліктілігі, жұмысқа жіберетін рұқсаттың және жұмыс басшысымен және орындаушымен (байқаушымен) өткізілген нұсқаудың дұрыс орындалуына, жұмыс аяғында бригададан жұмыс орнын сапалы қабылдау үшін жауап береді.

308. Әдетте жұмысқа жіберуші болып жабдықтар мен құрылыстарға қызмет көрсетуді жүзеге асыратын жедел қызметкерлер санынан тағайындалады.

Жедел қызметкерлер болмайтын объектілерде, жұмыс орнын дайындауды, жұмысқа жіберуді және жұмыс істеушілерге байқауды иелігінде жабдықтар мен құрылыстарды басқаратын цехтың (учаскенің) әкімшілік-техникалық қызметкерлері жүзеге асырады.

Аталған құқықтар электр станциясының бас техникалық басшысының өкімдік құжатымен беріледі.

309. Бригада мүшелері өздерінің еңбекті қорғау және Ережелердің талаптарын сақтау үшін, жұмысқа жіберілер алдындағы және жұмыс кезіндегі нұсқаулардың орындалуы үшін, сондай-ақ қорғаныс құралдары мен арнайы киімнің дұрыс қолдануы және қолданылатын аспаптар мен құралдардың түзіктігі үшін жауапты.

310. Жұмыстарды қауіпсіз орындау үшін жауаптыларға, егер екі қызметті қатарынан орындайтын адам уақытша болмайтын адамның міндеттерін орындауға құқығы болса, оған екі адамның міндеттерін қатар орындауға жол беріледі.

Жұмыстар орындалған кезде мына екі қызметті қатар орындауға жол беріледі :

наряд беруші мен жұмысты орындаушының;
жедел қызметкерлер болмайтын қондырғыларда наряд беруші мен жұмысқа жіберушінің ;

егер адам басқа нарядтар бойынша қауіпсіздік үшін жауаптылардың міндеттерін бір уақытта орындамаса, жұмыс басшысы мен жұмыс өндірушісінің.

3. Нарядтарды, өкімдерді ресімдеу

311. Электр станциялардың гидротехникалық құрылыстары мен гидромеханикалық жабдықтарындағы жөндеу және дайындық жұмыстары нарядтар мен өкімдер бойынша жүргізіледі.

Алдын-ала сипатындағы бірқатар жұмыстарды (май құю, тетіктерді резервке қою және алу, қондырғыларды сынау) жедел қызметкерлер ауысым ішінде нарядсыз және өкімсіз орындайды. Бұл жұмыстардың тізбесі жергілікті нұсқауларда аталуы тиіс.

312. Нарядтар жұмысты орындауға берілетін тапсырма, оның сипаты, уақыты мен орны қажетті қауіпсіздік шаралары, бригаданың құрамы мен жұмысты қауіпсіз орындау үшін жауапты адамдардың құрамы анықталады.

Наряд арнайы бланкте жасалады. Наряд бланкісінің нысаны осы Ережелердің 7-қосымшасында көрсетілген.

313. Өкім - жұмысты қауіпсіз орындау үшін берілетін ауызша тапсырма, онда жұмыстың сипаты, уақыты, орны, қауіпсіздік шаралары егер олар қажет болса және жұмысты орындау жүктелген адамдар белгіленеді.

314. Нарядтар бойынша негізгі жабдықтар мен гидроқұрылыстарда орындалатын, жұмыс істеушілердің қауіпсіздігін қамтамасыз ету жөніндегі техникалық шараларды орындауды қажет ететін, сондай-ақ от пен орындалатын және үлкен қауіппен байланысты жұмыстар орындалады.

Нарядтар бойынша мына жұмыстар орындалуға тиіс:

Гидротехникалық құрылыстарды жөндеу;

Гидротурбиналар мен генераторлардың механикалық бөліктерін жөндеу;

Гидроагрегаттардың қосалқы жабдықтарын, жылдамдық реттегіштерді, май қысу қондырғыларын, майлау жүйелерін, компрессорларды және т.б. жөндеу;

Жүк көтеретін крандар мен крандар жүретін жолдарды жөндеу;

Турбина камераларындағы, соратын құбырлардағы, бактерде, құдықтарда, серіппелі камераларда, потерндерде, қысымды құбырларда, теңестіру резервуарларында, туннелдерде, су тастайтын галереяларда орындалатын

ж ұ м ы с т а р ;

Су астындағы жұмыстар;
Жүзу құралдарынан орындалатын жұмыстар;
қақпақтарды, торларды және құрылыстардың қысымды қырларын мұздан
тазарту жоніндегі жұмыстар;
су қоймасының арнасын жуу;
жабу жұмыстары;
саты ағаштарды жинау, бөлшектеу;
коррозияға қарсы және гидроокшаулағыш жұмыстар;
жұмыс істеп тұрған жабдықтардың маңында және өндірістік бөлмелерде
орындалатын от жұмыстары;
газ жиналу қаупі бар жерлердегі жұмыстар;
су асты коммуникациялар аймақтарындағы жер жұмыстары.

Жергілікті жағдайларды есепке алып, электр станциясының бас техникалық басшысы бұл тізбені толықтыра алады.

315. Нарядтар бойынша орындалатын жұмыстар тізбесіне енбеген жұмыстарды ауызша өкімдер бойынша орындауға жол беріледі.

316. Наряд екі данада жазылады (екі данадағы да жазулар анық болуы тиіс, түзетулер енгізуге, сызуға жол берілмейді).

317. Нарядтарды нөмірлеу тәртібін кәсіпорынның техникалық басшысы белгілейді.

318. Наряд жолма-жол мәтінге сәйкес толтырылады.

319. Жұмыстардың басшысына біруақытта берілетін нарядтар санын нарядты беруші белгілейді.

320. Наряд әдетте бір жұмыс орнына беріледі. Нарядты бір гидроагрегаттың немесе гидроқұрылыстың бірнеше жұмыс орнына мына шарттарды орындап беруге болады :

барлық жұмыс орындары алдын-ала даярланып, оларды жұмыс басшысы мен жұмысты орындаушы (байқаушы) бір уақытта қабылдап алады;

бригада бір жұмыс орнына жіберіледі;

бригаданы басқа жұмыс орнына ауыстыруды жұмысқа жіберуші жүзеге асырады және нарядтың тиісті кестесінде ресімдейді.

Бірнеше жұмыс орнында жұмыс орындау үшін бригаданы бөлу қажет болса, нарядтың "Ерекше белгілер" деген бөлігінде тиісті жазу жазылады.

321. Егер нарядта қауіпсіздіктің барлық шараларын жазу үшін орын жетпесе, нарядқа берген адамның қолы қойылып, жұмыс өндірісі жағдайларының тізбесі жалғастырылған жеке бет қоса тіркеледі, нарядтың "Қауіпсіз жағдайларды қамтамасыз ету үшін қажет" бөлігінде ол туралы жазу жазылады.

322. Қажет жағдайда наряд беруші нарядтың "Ерекше шарттарының бөлігінде қауіпсіздіктің қосымша шараларын мысалы, барлық жұмыстардың немесе оның бөлігінің жұмыс басшысының тікелей қадағалауы мен орындалатыны туралы, арнайы қоршаулар орнату туралы, қорғаныстың арнайы құралдарын қолдану, жүк көтеретін тетіктерді пайдалану туралы жазады.

323. Нарядты қолданудың мерзімін нарядты беруші белгілейді, бірақ ол мерзім өтініште көрсетілген жабдықты (құрылысты) жөндеу мерзімінен аспауға тиіс.

Егер нарядтың қолдану мерзімі асып кетсе, ал жөндеу аяқталмаса, нарядтың қолданылу мерзімі бір ретке ұзартыла алады.

Мерзімді ұзарту нарядты берген адамның қолы қойылып, нарядтың тиісті жолында ресімделеді, ал нарядты берген адам болмаған жағдайда оның мерзімін осы жабдықтың (құрылыстың) жөндеуіне наряд беруге құқығы бар адам ұзартады.

324. Жоспарлы жөндеу жұмыстары орындалған кезде, нарядтың екі данасы жұмыстар өндірісі басталарға дейін жедел қызметкерлерге беріледі. Ойламаған жағдайларда наряд жұмыс өндірісі күні беруге рұқсат етіледі. Нарядты алғанда жедел қызметкерлер нарядтың мәтініне күмән келтірсе, олар нарядты берген адамнан немесе жұмыс басшысынан түсінік алуға міндетті.

Дұрыс ресімделмеген наряд бойынша жұмысқа кірісуге рұқсат етілмейді.

325. Өкімдер жедел қызметкерлерге жұмыс орындалатын күні беріледі. Өкімдер тікелей немесе байланыс құралдары арқылы беріле алады.

Өкім бір реттік болады, оны қолдану мерзімі жұмысты орындаушылардың жұмыс күнінің ұзақтылығымен анықталады.

Жұмысты жалғастыру қажет болған жағдайда өкім қайтадан беріліп ресімделуге тиіс.

326. Бригада құрамына тәжірибеден өтушілер мен оқушыларды, сондай-ақ практикалық оқудан өтуші жаңадан қабылданған қызметкерлерді, қауіпсіздік техникасының Ережелерін білуін тексермей, бригаданың бір негізгі мүшесіне бір білікті емес қызметкер анықталатын есептен кіргізуге жол беріледі.

Тәжірибеден өтушілер мен оқушылар білікті қызметкерлерге жеке бекітіледі. Бригада құрамына кіргізілген білікті емес қызметкерлердің қауіпсіздігі үшін аталған қызметкерлер бекітіліп бригада мүшелері мен жұмысты орындаушы жауап береді, бұл туралы нарядтың "Бригада құрамы" жолында жазылуға тиіс.

327. Бригаданың жалпы саны жұмыс басшысы мен жұмысты орындаушы жағынан жұмысшыларға қадағалауды жүзеге асыру мүмкіндігімен шектеледі.

Бригада саны көп болып, оның мүшелерінің тізбесі "Бригада құрамы" бөлімінің жолдарына симаса, жұмысшылардың тегі, аты, әкесінің аты көрсетілген тізім нарядқа қоса тіркеледі. Бұл тізімге жұмыс басшысы қол қояды

және ол нарядтың ажырамас бөлігі болып табылады. Бұл жағдайда "Бригада құрамы" бөлігінде бригаданың саны көрсетіліп, бригада мүшелерінің қоса тіркелген тізімі туралы жазу жазылады.

328. Бригада құрамындағы өзгеріс, нарядтың екі данасының тиісті кестесінде жұмыстардың басшысы ресімдейді.

Бригада саны көп болып, құрамындағы өзгеріс туралы жазу кестеге симаса, нарядқа өзгертулер аталып жеке бет қоса тіркеледі және кестеде осы қосымшаның барлығы жөнінде жазу жазылады.

Бригада мүшелерінің құрамындағы өзгеріс туралы нұсқау байланыс құралдары немесе шабарман арқылы беріле алады, бригаданың жаңа мүшелерімен нұсқауды бұл жағдайда жұмыстарға жіберуші және жұмыстарды орындаушы (бақылаушы) өткізеді.

Егер бригада құрамының 50 %-тен астамы өзгертілсе, наряд жаңадан жазылады.

329. Жұмыстар аяқталғаннан кейін наряд жұмыс басшысының, жұмысты орындаушының (бақылаушының) және жұмысқа жіберушінің қолымен жабылады.

330. Жабылған нарядтар жұмыстар аяқталғаннан кейін 30 күн бойы сақталып, содан кейін жойылуы мүмкін.

331. Нарядтарды ресімдеудің дұрыстығын бақылауды, нарядты беретін адамдар, қауіпсіздік техникасы мен еңбекті қорғау жөніндегі инженер-инспектор және осыған өкілетті адамдар жасайды.

332. Нарядтар мен өкімдер бойынша орындалатын жұмыстардың есебі мен тіркеуі осы жұмыстар журналында жүргізіледі. Журналдың нысаны осы Ережелердің 9- қосымшасында келтірілген. Журнал жедел қызметкерлердің жұмыс орнында сақталады.

Наряд бойынша орындалатын жұмыстарда бастапқы жұмысқа жіберу және оның толық аяқталуы тіркеледі.

Бұдан басқа бастапқы және күнделікті жұмысқа жіберулер сондай-ақ жұмыстардың аяқталуы жедел журналдағы жазумен ресімделіп мұның өзінде тек нарядтың нөмірі мен жұмыс орны көрсетіледі.

4. Бригаданы жұмысқа жіберу

333. Электр станциясының ауысым бастығы цехтардың (учаскелердің) жедел қызметкерлерінің жауапты адамдарынан нарядта көзделген қауіпсіздіктің барлық шаралары орындалғаны жөнінде хабар алғаннан кейін бригаданы жіберуге рұқсат береді.

334. Жұмысқа жіберу кезінде жұмыстардың басшысы мен жұмыстарды орындаушы (бақылаушы) жіберушімен бірлесе отырып, нарядта көрсетілген жұмыс орнын дайындау жөніндегі қажетті шаралардың орындалуын және олардың жеткіліктілігін тексереді.

335. Жұмысқа жіберуші жұмыстардың басшысымен және орындаушымен (бақылаушымен) нұсқау өткізуге, оның барысында ол жөнделетін агрегаттың (құрылыстың) және көршілес учаскелердің қандай жабдығы (элементтері) қысым немесе кернеу астында екенін, сондай-ақ өртену қаупі, жарылу қаупі бар екенін көрсетеді, содан кейін рұқсат береді.

Жұмысқа рұқсат беру алдында жұмысқа жіберілетін адамдарда біліктілік куәлігінің болуын тексереді. Куәлік болмаса немесе еңбекті қорғау білімдерін кезекті тексеру мерзімі асып кетсе, жұмысқа кірісуге рұқсат берілмейді.

Қорытындысында жұмысқа жіберуші жұмыс орнына "Жұмыс орның" деген плакат іледі.

336. Жұмыс орындарының дайындығын тексеру және жұмысқа кірісуге рұқсат беру, жұмысқа жіберушілердің, жұмыс басшысының және жұмысты орындаушысының қолдарымен нарядтың тиісті жолдарында ресімделеді.

Наряд бойынша бастапқы жұмысқа кірісуге рұқсат беру, жұмыс орны көрсетіліп күнделікті рұқсат беру кестесінде ресімделеді.

Нарядтың бір данасы жұмысты орындаушыға беріледі, ал екіншісі жұмысқа жіберушіде қалады және цехтың (учаскенің) қолданыстағы нарядтар папкасында сақталады.

337. Жұмыс басшысы бригада мүшелерінде біліктілік куәліктерінің барлығын тексереді, бригадаға нұсқаулар береді және оны жұмысқа жібереді.

Егер бригада құрамындағы қызметкерлердің куәлігі жоқтығы анықталса немесе білім тексерудің кезекті мерзімі асып кетсе, ол қызметкер бригада құрамынан шығарылады.

338. Осыдан кейін жұмыстарды орындаушы тікелей жұмыс орнында бригада мүшелеріне жұмыстарды қауіпсіз жүргізу тәсілдерін, олардың технологиясын қоса, құралдардың, аспаптардың, тетіктердің, жүк көтеретін машиналардың және т.б. жұмыстардың өзіндік ерекшеліктеріне сәйкес нұсқаулар береді.

Өткізілген нұсқаулар туралы нарядтың тиісті тарауларында жазылады.

339. Бастапқы рұқсат нарядта көрсетілген мерзімде берілуі тиіс. Рұқсаттың 24 сағаттан артық кешіктіріліп берілуіне ерекшелік ретінде авариялық жағдайға байланысты объектінің жөндеуге шығарылуы кешіктірілгенде ғана жол беріледі. Басқа жағдайларда нарядты қайтара жазу қажет.

340. Гидромеханикалық жабдықпен байланысты немесе гидроқұрылыстарда және ГТС бөлмелерінде орналасқан (электр двигателдері, қалқандар, жинақтау, электр тораптар және т.б.) басқа құрылымдарды жөндейтін жұмыс орнын

дайындау, қауіпсіздіктің қажетті шараларын орындау және жабдықтарды жөндеу жөніндегі жұмысқа рұқсат беру турбина (гидротехникалық) цехының (учаскесінің) жедел қызметкерлерінің жауапты адамының рұқсатымен жүзеге асырылады, мұндай рұқсат күнделікті беріледі және жедел журналда ресімделеді.

341. Жедел қызметкерлер жұмыстар басшысы мен жұмыстарды орындаушының рұқсатынсыз жөнделетін объектінің схемасына қауіпсіздік шараларына қатысты жұмыс өндірісі жағдайларына ықпал ететін өзгерістер е н г і з у ғ е қ ұ қ ы ғ ы ж о қ .

5. Жұмыс уақытындағы қадағалау

342. Жұмысқа кірісуге рұқсат берілген сәттен бастап бригаданың қауіпсіздік техникасы ережелерін сақталуы үшін жауапкершілік жұмыстарды орындаушыға (байқаушыға) жүктеледі. Жұмыстарды орындаушы өз жұмысын, ал байқаушы қадағалауды бригада мүшелерінің қауіпсіздігі қатысында бақылауды қамтамасыз ететіндей ұйымдастыруға тиіс.

343. Жұмыстарды орындаушы (байқаушы) жұмыс орнында тұрақты болуға т и і с .

Жұмысшы (байқаушы) жұмыс орнынан уақытша кетуі қажет болса, оны осы уақытта жұмыс басшысы алмастыра алмаса, бригаданың жұмысын тоқтатып, оны қауіпсіз аймаққа шығаруға тиіс.

Бригада мүшелері жұмыс орнынан жұмысты орындаушының (байқаушының) рұқсатымен ғана уақытша кете алады, ол бригада мүшелері қайта келгенше немесе олардың кеткен орны белгілі болғанша және олардың бригададан кеткені туралы ескертпей, бригадамен жұмыс орнынан кете алмайды.

Қайтып келген бригада мүшелері жұмысқа тек жұмысты орындаушының (байқаушының) рұқсатымен ғана кірісе алады.

344. Жұмыс басшысы мен электр станциясының жедел қызметкерлері жұмыс істеушілердің қауіпсіздік ережелерінің талаптарын сақтауын кезең-кезеңмен тексеріп тұруы тиіс. Өрескел бұзушылықтар бары анықталған жағдайда, жұмысты орындаушыдан наряд алынады және бригада жұмыстан шығарылады. Жұмысқа кірісу үшін екінші қайтара рұқсат цех (учаске) бастығының немесе наряд берушінің рұқсатымен ғана беріледі, бұл жағдайда бастапқы рұқсаттың барлық талаптары орындалып, наряд тиісті түрде ресімделеді, сондай-ақ бригада мүшелерімен қауіпсіздік техникасы жөнінде кезектен тыс нұсқау өткізіліп жедел журналда екінші қайтара берілген рұқсаттың себептері жазылады.

6. Бригаданы басқа орынға ауыстыру

345. Осы Ережелердің 320-бабына сәйкес бірнеше жұмыс орындарына наряд берілген кезде жұмысқа жіберуші бригаданы бір жұмыс орнынан басқа жұмыс орнына ауыстыру жүзеге асырады.

346. Бригаданы басқа жұмыс орнына ауыстыру нарядтың тиісті кестесінде ресімделуге тиіс.

347. Өкім бойынша орындалатын жұмыстар кезінде басқа жұмыс орнына ауыстыруды ресімдеу талап етілмейді.

7. Жұмыстағы үзілістер

348. Жұмыс күні ішіндегі жұмыстағы үзілістер (түскі тамаққа, жұмыс жағдайы бойынша) бригада жұмыс орнынан кетеді және наряд жұмыстарды орындаушы қалады.

Бригаданың бірде-бір мүшесі осындай үзілістен кейін өз бетімен жұмысқа кірісуге құқығы жоқ, үзілістен кейін өз бригаданы нарядта ресімделмей жұмысты орындаушы өзі жұмысқа кіргізуді жүзеге асырады.

349. Егер бригада жұмыс орнында болмаған кезде, жөнделіп жатқан объектіні іске қосу немесе оның схемасын өзгерту жөнінде авариялық қажеттілік туса, бұл операция цех басшысының (учаске) немесе станциясының ауысым басшысының рұқсатымен жұмыстардың басшысы мен жұмыстарды орындаушысын алдағы өзгертулер туралы хабардар еткеннен кейін ғана орындала алады.

Жұмысты орындаушы мен бригада мүшелері келгенге дейін өндіріс орнында бригаданы жұмысты жалғастыруға жібермеуге міндетті адамдар қойылады.

350. Жөндеу толық аяқталғаннан кейін жабдықты жұмыста сынау үшін қосу бригада жұмыс орнынан кетіп, жұмысты орындаушы нарядты жедел қызметкерлерге күнделікті рұқсат беру кестесінде жұмыстың аяқталғанын ресімдеп беріп, уақытша қоршаулар, жабылатын қондырғылар қауіпсіздік плакаттары алынғаннан кейін жүргізіле алады.

Сынау үшін қосқаннан кейін жұмыс орны қайтадан дайындалып, бригадаға жұмысқа кірісу үшін рұқсат қайтадан беріледі. Бұл жағдайда жұмыстардың басшысы нарядтағы күнделікті рұқсат беру кестесінің жұмыс орындаушысы қол қоятын бағанында қол қояды.

351. Жөнделіп жатқан объектілердің жеке элементтерін (тораптарын) сынау электр станциясының бас техникалық басшысы бекіткен бағдарлама бойынша жүргізуге тиіс. Бағдарламада сынақ өткізудің технологиялық тәртібі, сынақ кезінде жұмысты тоқтатуға тиіс бригадалардың және осы объектімен көршілес учаскелерде жұмысты жалғастыруға рұқсат етілген бригадалардың тізбесі болуға тиіс.

Сынақ цехтың ауысым бастығы мен наряд бойынша жұмыс басшысының тікелей басшылығымен, станцияның ауысым бастығының рұқсатымен жүргізіледі.

Сыналатын элементтегі (тораптағы) жұмыстар тоқтатылып, жұмыс бригадалар жұмыс орнынан кетіріледі, нарядтар тиісті түрде ресімделіп жұмысқа берушіге тапсырылады.

Аталған тәртіп бағыттаушы аппаратты жылжыту және жұмыс доңғалағының қалақтарын бұрау, сондай-ақ жөндеуде тұрған гидроагрегат роторын айналдыру жөніндегі операцияларға да таратылады.

352. Электр жетегі бар айналмалы тетіктерді балансировкалау және жабдықтарды жиі қосу мен ажыратуға байланысты қажетті шараларды дайындап, нарядта үзілістерді ресімдемей орындауға рұқсат етіледі.

Сыналатын тетіктің жұмыс кезеңінде наряд жұмысқа жіберушіге тапсырылады.

Жұмыстар жұмыс басшысының тікелей бақылауымен орындалуға тиіс оның талабы бойынша электр станциясының ауысым бастығы арқылы электр цехының қызметкерлері тетік жетегінің электр схемасын бөлшектеп жинауға тиіс. Осы тетіктерге қызмет көрсететін жедел қызметкерлер тетіктерді қосып ажыратуды жүзеге асырады.

353. Жұмыс күнінің аяғында жұмыс орны жиналады, плакаттар, қоршаулар мен жабылатын қондырғылар орындарында қалады. Наряд жұмысқа жіберушіге тапсырылады.

354. Күнделікті жұмысқа кірісу рұқсаты мен жұмыстың аяқталуы нарядтың екі данасында жұмыстың күні, уақыты, басы мен соңы көрсетіліп, жұмысқа жіберуші мен жұмысты орындаушының қолдарымен ресімделеді.

355. Келесі күні жұмысқа жіберуші мен жұмысты орындаушы (бақылаушы) жұмыс орнын қарап қауіпсіздік шараларының орындалуын тексергеннен кейін және нарядтың (бір данасын) жұмысты орындаушы (бақылаушы) алғаннан кейін жұмыс жалғастырылады.

8. Жұмысты аяқтау
Нарядты жабу

356. Жұмыстар толық аяқталғаннан кейін бригада жұмыс орнын жинайды, жұмыстарды орындаушы (байқаушы) бригаданы шығарып, жұмысқа жіберушімен күнделікті рұқсат кестесінде жұмыстың аяғын ресімдеп, нарядты жұмыстардың басшысына тапсырады.

357. Жұмыстардың басшысы жұмыс толық аяқталғаннан кейін жұмыс өндірушісінен жұмыс орнын қабылдап ала отырып, оның орындалуының жеткіліктілігі мен сапасын, бөгде заттардың болмауын және жұмыс орнының тазалығын тексереді. Жұмыстардың басшысы турбина камераларында, соратын құбырлар мен су түбіндегі су тастағыштардағы жөндеу өткізілгеннен кейін

агрегаттың ішін мұқият қарап, онда адамдардың, материалдардың, аспаптардың, құралдардың болмауына көз жеткізуге тиіс.

358. Жұмыс орнын тексергеннен кейін жұмыс басшысымен жұмыстарды орындаушы (бақылаушы) уақыты мен күнді көрсетіп нарядтың "Жұмыс толықтай аяқталды" деген жолына қол қояды.

359. Жұмысқа жіберуші бригададан жұмыс орнын қабылдап алып, адамдардың және бөгде заттардың болмауына көз жеткізіп, жұмыстың орындалу күні мен уақытын көрсетіп нарядқа қол қойып жабады.

360. Жабық (құрылыс) наряд жабылып, сондай-ақ уақытша қоршаулар, жылжымалы плакаттар, жабылатын қондырғылар алынып, тұрақты қоршаулар орнына қойылғаннан кейін жұмысқа (резервке) қосыла алады. Жөндеуден кейін гидроагрегатты іске қосу барлық қақпақтар, дренаждық қондырғылар жабылғаннан кейін ғана рұқсат етіледі. Бұрылатын қалақ турбиналардың су өтетін бөлігін толтырмас бұрын бағыттаушы аппарат жабылып тоқтауға, жұмыс доңғалағының қақпақтары жабылуға (жиналуға) тиіс.

7. Жұмыс қауіпсіздігінің қамтамасыз ететін техникалық шаралар

1. Ж а л п ы е р е ж е л е р

Гидротехникалық құрылыстар мен гидротехникалық жабдықтардағы жөндеу жұмыстары кезінде жұмыс істеушілердің қауіпсіздігін қамтамасыз ету үшін техникалық шаралар орындалуға тиіс. Олардың құрамына мына шаралар енеді:

Су, май, қысымды ауа және т.б. түсуді тоқтату үшін қақпақтардың қалқандарын, ысырмаларды жабу;

құрылысты, турбинаның су өтетін бөлігін судан босату үшін ысырмаларды, қалқандарды, қақпақтарды ашу;

гидрогенератордың электр схемасын бөлшектеу, генератордың роторын т е ж е г і ш к е қ о ю ;

қақпақтармен, тетіктермен қате операцияларды болдырмайтын операциялар электр қоректі ажырату гидрожетектің май өткізгіштерін жабу (қиып тастау), жабылатын құрылғыларды қолдану;

уақытша қоршауларды, жылжымалы плакаттар мен қауіпсіздік белгілерін қолдану.

2. Гидроқұрылыстарды жөндеу кезіндегі қауіпсіздік жөніндегі техникалық шаралар

361. Деривациялық құрылыстардағы су тұндыру камераларындағы теңестіру резервуарлары мен басқа объектілердегі жөндеу жұмыстары әдеттегідей құрылыста су болмаған кезде орындалады. Ерекше жағдайларда каналдағы

судың деңгейінен жоғары аймақта оларды ажыратпай орындалуы мүмкін. Осындай жұмыстарды орындау туралы шешімді электр станциясының бас техникалық басшысы қабылдайды.

362. Каналда, туннельде, су тұндырғышта және басқа да құрылыстарда жұмыстар басталар алдында, олар судан босатылады, су кіретін қақпақтар берік жабылып, су тастайтын қақпақтардың кенеттен ашылу мүмкіндігін болдырмайтын шаралар қолданылады.

363. Қызметкерлер босатылған қысымды бассейнге деривациядан су келу толық тоқтап, қысымды құбырлар босап, су түбіндегі қақпақтар толық ашылғаннан кейін ғана жіберіледі.

364. Қысымды құбырлардың жөндеудің барлық кезеңінде жоғарғы жақтағы қақпақтар жабық болуға және олар ашылып кетпеу үшін шаралар қолдануға тиіс (қақпақтар тоқтатқышқа қойылады, қысым алынады, электр қорегі ажыратылады, ескерту плакаттары ілінеді және т.б.).

365. Қысымды құбырларды қарағанда және жөндеген кезде құбырдың жарылуына қарсы автоматтық қорғау істен шығарылуға тиіс.

3. Механикалық жабдықтарды жөндеу кезіндегі қауіпсіздік жөніндегі техникалық шаралар

366. Тетіктерде жөндеу жұмыстарын жүргізу үшін тетіктің айналмалы бөліктерін қозғалу (айналу) мүмкіндігінен айыру қажет, ол үшін мыналарды қ о л д а н у қ а ж е т :

двигательдің электр қорегін ажыратуды (схемасын бөлшектеуді);
тетіктің гидрожетегі мен пневможетегіндегі май, су, ауа құбырларының тиекті арматураларын жабуды;

коммутациялық аппараттар мен ысырмалардағы (вентильдегі) тиекті қ о н д ы р ғ ы л а р д ы ;

қақпақтарды тоқтатқыштар мен қапсырмаларға орнату;
қауіпсіздіктің тыйым салатын "Жабуға (ашуға) болмайды - адам жұмыс істейді", "Қосуға болмайды - адамдар жұмыс істейді" деген плакаттар (белгілер) ілу .

367. Қысыммен жұмыс істейтін жабдықтарды жөндеген кезде, жөнделетін учаскеден қысым алынып, ысырмаларда қысымды беруге және тиекті арматурамен жұмыс істеуге тыйым салатын плакаттар ілінуге тиіс.

368. Ауа жинағыштарды және ауамен қамту жүйесінің сыйымдылықтарын қарау және жөндеу үшін, олар тораптан бұқтырмалармен сенімді етіп ажыратылуға, қысымды ауадан босатылып, 10 минуттан кем емес уақыт бойы таза ауамен үрленіп тазартылуға тиіс. Түбектердің арматурасында тиектер

орнатылып, тыйым салатын плакаттар ілінуге тиіс.

4. Гидроагрегаттарды жөндеу кезіндегі қауіпсіздікті сақтау жөніндегі техникалық шаралар

369. Турбинаның су өтетін бөлігіндегі, гидрогенератордың роторындағы, бағыттаушы аппараттағы, гидроагрегаттың айналмалы бөліктеріндегі жөндеу жұмыстары жөндеу қақпақтары түсіріліп, су жіберетін ысырмалар ашылып және турбинаның су ағатын бөлігі кептіріліп орындауға тиіс. Мұның өзінде тиектердің ашылуын, жұмыс доңғалағының қалақтарының айналмауын, турбинаның бағыттаушы аппаратының жылжуын болдырмайтын шаралар қолданылуға тиіс (қақпақтардың тетіктері тоқтан ажыратылуы, бағыттаушы аппарат пен турбинаның қалақтары орнықтырылуы, генератордың роторы тежегішке қойылуы, тыйым салатын плакаттар ілінуі тиіс және т.б.).

370. Агрегаттардың су өтетін бөліктерінде қақпақтар мен турбинаның бағыттаушы аппараттары арқылы судың ағуын алдын-ала анықтамай жұмыстар о р ы н д а у ғ а т ы й ы м с а л ы н а д ы .

Су соратын қондырғылар қатардан шыққан кезде, құбырдан жұмыс доңғалағы білігінің белгісіне дейін су толу уақыты қызметкерлерді айналмалы элементтердегі жұмыс орындарын және гидроагрегаттың су өтетін бөлігінен шығару, турбинаның қақпағындағы тесіктерді тазалау, бағыттаушы аппаратты (егер ол ашық болса) және серіппелі камерадаң су жіберетін ысырманы жабу үшін жеткілікті болуға тиіс.

371. Ерекшелік ретінде генератордың роторындағы жөндеу жұмыстары турбинаның су өтетін бөлігін судан босатпай жүргізіле алады. Бұл жағдайда жоғарғы бьеф жағындағы қақпақ түсіріліп, бағыттаушы аппарат жабылып тоқтатылуы, ротор тежегішке қойылып, турбинаның қалақтары жиналып, ротор насосының электр схемасы бөлшектенуге тиіс.

372. Жоғарғы қысымды гидроэлектр станцияларында турбина қақпағы жабық болған кезде, ол авариялық жөндеуде тұрса, қысымды құбырды судан босатпай гидроагрегаттың айналмалы бөлігінде жөндеуді жүргізуге жол беріледі. Бұл жағдайда турбина қақпағы ашылып кетпеу үшін шаралар қолданылуға тиіс (тоқтатқышқа орнату, қақпақты басқарудың золотниктеріне май өткізетін ысырмаларды жабу немесе МНУ қазандарынан қысымды алу, қақпақты басқарудың сервомоторлар қуыстарынан дренажға ысырмаларды ашу) және турбинаның су өтетін бөлігінен су өтетін ысырмаларды ашу (серіппелі камера мен соратын құбырдан). Қақпақ тоқтатқыштың орны айқындалып, ысырмалар құлыпталып, оларға "Ашуға болмайды-жұмыс жүріп жатыр" деген плакаттар і л і н у ғ е т и і с .

Қақпақ золотниктеріне май өткізу тоқтатқыштың орнымен тоқтатқыш жабық болғанда золотникке май өтпейтіндей блокталуға тиіс.

Жұмыс жұмыстар басшысының тікелей бақылауымен жүргізіледі.

373. Жылдамдықты реттегішті жөндеген кезде реттегішті МНУ мен байланыстыратын, қотаратын және қысымды май өткізгіштер бос болып, май өткізгіштердің толуына мүмкіндік бермейтін шаралар орындауға тиіс.

8. Жолсапармен келген қызметкерлердің жұмыс өндіруі

374. Басқа ұйымдар мен кәсіпорындардың жұмыс істеп тұрған және оның штатындағы емес энергетикалық кәсіпорынға жұмыс орындауға жіберілген бөгде ұйымдар мен кәсіпорындардың қызметкерлері жолсапармен келген қызметкерлерге жатады.

375. Гидроқұрылыстар мен гидромеханикалық жабдықтардағы жолсапармен келген қызметкерлерге жұмыстарға рұқсат беру осы Ережелерге сәйкес жүзеге асырылады. Жолсапармен келген қызметкерлерде жолсапарға жіберген ұйым берген білім тексеру туралы белгісі бар біліктілік куәліктері болуға тиіс.

376. Жолсапарға жіберген кәсіпорын нарядтар мен өкімдер бойынша жұмыстарды қауіпсіз орындау үшін жауапты адамдардың функцияларын орындауға өкілетті адамдарды, сондай-ақ наряд (өкім) беру құқығы берілген қызметкерлерді жазбаша түрде атауға тиіс.

377. Жолсапармен келген қызметкерлер жұмыстар басшысы немесе орындаушысы болу құқығын жолсапарға жіберуші кәсіпорынның хатында бұрыштамамен немесе пайдалану кәсіпорынының басшысының нұсқауымен ресімделуге тиіс.

Жолсапармен келген қызметкерлерге наряд (өкім) беру құқығын беру пайдалану кәсіпорынының бас техникалық басшысының жазбаша нұсқауымен ресімделуге тиіс.

378. Жолсапармен келген әрбір қызметкерлер жолсапар орнына келгеннен кейін жұмыс орнында кіріспе нұсқаудан және бастапқы нұсқаудан өтуге, нұсқаулар пайдалану кәсіпорнының тиісті журналдарында ресімделуге тиіс.

379. Жолсапарға жіберуші кәсіпорын өз қызметкерлерінің білім куәліктерінде көрсетілген біліктілікке сай келуіне және олардың қауіпсіздік пен еңбекті қорғау

нормаларын орындауына жауапты.

380. Объектілерінде жолсапармен келген қызметкерлер жұмыс істейтін пайдалану кәсіпорны жұмыс орнын дайындаған кезде, қауіпсіздік шараларының орындалуы бригаданы жұмысқа жіберуді дұрыс ұйымдастыру және жұмыстар өндіру кезінде оған қадағалау жасау үшін жауап береді.

381. Бірнеше ұйым бір уақытта бір жабдықта (құрылыста) жұмыстар орындаған кезде, цех (учаске) басшысы осы ұйымдардың (учаскелердің) басшылығымен бірлесе отырып жұмыстар өндірісінің бірлескен кестесін және қауіпсіздік техникасы жөніндегі жалпы шараларды әзірлеуге тиіс. Аталған құжаттарды пайдалану кәсіпорнының бас техникалық басшысы бекітуге тиіс.

382. Егер жұмыстарды құрылыс-монтаж ұйымы арнайы қоршаған аймақта орындаса, жұмыстар СНиП III-4-80 акт-рұқсаты бойынша орындалады. Акт-рұқсаттың нысаны осы Ережелердің 8-қосымшасында келтірілген.

1-қосымша

**Электр станцияларыны гидрокұрылыстары мен
гидромеханикалық жабдықтарында орындау үшін алдын-ала
және кезең-кезеңмен медициналық тексеруден өту талап
етілетін жұмыстардың
Тізбесі**

(ҚР Денсаулық сақтау министрлігінің 21.10.93 ж. N 440 бұйрығының 1, 2-қосымшаларынан көшірме).

Жүргізілетін жұмыстардың сипаты		Өту
		кезеңді.
		л і г і
1. Биіктікте орындалатын жұмыстар немесе биіктікке шығумен байланысты жұмыстар, көтергіш құрылғыларға қызмет көрсету жөніндегі жұмыстар.		2 жылда 1 рет
2. Биіктікке шығумен байланысты жұмыстар.		жылына
3. Кернеуі 127 және одан жоғары В жұмыс істеп тұрған электр қондырғыларына қызмет көрсету.		1 рет

4. Жарылғыш материалдарды қолданумен байланысты жұмыстар.	2 жылда	
5. Механикалық жабдықтарда (станоктарда, пресстерде, механика.	1 рет	
лық қайшыларда және басқаларда) орындалатын жұмыстар.	3 жылда	
6. Көліктің қозғалысымен тікелей байланысты жұмыстар, соның	1 рет	
ішінде көліктің жүруімен (тракторлардың, басқа өзі жүретін	3 жылда	
тетіктердің, автотиегіштердің, электрокарлардың жүргізуші.	1 рет	
лері және т.б.) байланысты жұмыстар		
7. Полимерлі эмульсияларды, лактерді, бояуларды қолданумен	2 жылда	
байланысты жұмыстар.	1 рет	
8. Эпоксидті смолалар мен компаундарды қолданумен байланысты	жылына	
жұмыстар.	1 рет	
9. Этилденген бензинді қолданумен байланысты жұмыстар	жылына	
	1 рет	
10. Жүкті ұдайы қолмен жылжытумен байланысты жұмыстар.	2 жылда	
	1 рет	

Ескертулер: 1. "Өзен көлігін техникалық пайдалану ережелеріне" сәйкес (Алматы, 1995) жүзушілер құрамы алдын ала және жыл сайын медициналық куәландіруден өткізіледі.

2. РД 84.01-90 сәйкес сүңгуір жұмыстарына жіберілген адамдар алдын-ала және жыл сайын медициналық тексеруден өтеді.

2-қосымша

Жасы 18-ге жетпеген адамдардың еңбегін пайдалануға тыйым салынатын еңбектің ауыр және зиянды жағдайлы жұмыстардың Тізбесі

1. Гидроэлектростанцияларының машина (турбина) цехындағы жөндеу жұмыстары.

2. Газбен және электрмен дәнекерлеу жұмыстары.

3. Құрамында қорғасыны бар жапсырмаларды дәнекерлеу жұмыстары.

4. Жүк көтеретін машиналар мен тетіктерге краншы, машинист, стропальщик, такелажшы ретінде қызмет көрсету.

5. Этилденген бензинде жұмыс істейтін автокөлік құралдарын, электр, автожүккөтергіштерді, тракторларды жүргізу, көлік құралдарын жөндеу, шина монтаждау жұмыстары.

6. Тау-кен қадағалау органдары қадағалайтын сыйымдылықтар мен труба құбырларына қызмет көрсету.

7. Хлораторлық жабдықтарға қызмет көрсету.
 8. Сүңгуір жұмыстары, су асты және сүңгуір жұмыстарына қызмет көрсету.
 9. Рентгено-гамма-дефектоскопия.
 10. Биіктікте орындалатын жұмыстар.
 11. Жарылғыш заттарды сақтау, тасымалдау және қолдану.
 12. Пневматикалық құралдар мен құрылыс-монтаж пистолетін қолданумен байланысты жұмыстар.
 13. Ашық сынаппен жұмыс істеу.
 14. Мұнай өнімдерімен жұмыс істеу.
 15. Нитробояулар қолданып пульверизациялап бояу, сондай-ақ асфальт лақтарымен жұмыстар орындау.
 16. Ағашқа антисептиктер мен оттан қорғау құрамдарын сіңіру.
 17. Жер жұмыстары.
 18. Жер асты құрылыстарындағы жұмыстар.
 19. Жанармай және жарылғыш материалдар, улы химикаттар, қышқылдар мен сілтілер, хлор және хлорлы әк сақталатын арнайы қоймаларға қызмет көрсету.
 20. Жасөспірімдер үшін белгіленген нормалардан артық ауырлықтарды көтеру және жылжыту.
 21. Абразивті құралдарды сынау.
 22. Компрессорлық қондырғыларға қызмет көрсету.
- 3-қосымша

**Қауіпсіздіктің қосымша (жоғары) талаптары
қойылатын жұмыстар мен мамандықтардың
Тізбесі**

1. Мамандықтар
1. Сүңгуірлер.
2. Үй төбесін жабушылар.
3. Құрылыс машиналары мен тетіктердің машинистері.
4. Жүк көтеретін машиналардың машинистері (краншылар, операторлар).
5. Гидромеханикаландыру жабдықтарының машинистері.
6. Цех ішіндегі көлік пен жүк көтергіштердің жүргізушілері.
7. Компрессорлық қондырғылардың машинистері.
8. Құммен тазалаушылар.
9. Техникалық флоттың жүзу құрамы.
10. Стропальщиктер, такелажшылар.
11. Торкретчиктер.

2. Жұмыстардың түрлері

1. Жоғары шығу жұмыстары және биіктікте орындалатын жұмыстар.
2. Тұйық кеңістікте (сыйымдылықтарда, бөліктерде, бокстерде, труба құбырларында) орындалатын жұмыстар.
3. Тереңдігі 2 м-ден асатын құдықтарда, шурфтарда, орлар мен шұңқырларда орындалатын жұмыстар.
4. Үйлерді, құрылыстарды, саты ағаштарды, төсеме ағаштарды, шегендерді монтаждау және бөлшектеу.
5. Жүк көтеретін машиналарға, технологиялық және станоктық жабдықтарға техникалық қызмет көрсету.
6. Тастарды сырғыту және тау баурайларының құламаларын бекіту.
7. Образивті тастарды сынау және оларды құралдарға орнату.
8. Мұз үстінен өтетін жерлер мен жолдарды, өткелдер мен паром өткелдерін орнату және оларға қызмет көрсету.
9. Ағаш пен ағаш бұйымдарының химиялық және оттан қорғау қорғанысы.
10. Қысыммен жұмыс істейтін сыйымдылықтарға қызмет көрсету.
11. От пен газдан қауіпті жұмыстар.
12. Қолға ұстайтын электр және пневмомашиналар мен құралдарды қолданып орындалатын жұмыстар.
13. Суық және ыстық битум мастикаларын дайындау және қолдану.
14. Жарылғыш материалдарды, газ баллондарын, күйдіретін және улы сұйықтар мен материалдарды, сондай-ақ қауіпті жүктерді сақтау және тасымалдау.
15. Тоқтатқыштарды жасау және сынау.
16. Жер асты кен орындарындағы жұмыстар.
17. Электр беріліс желілерінің күзетілетін аймақтарындағы жұмыстар.
18. Бетон ерітіндіні шашырату және шаңдату әдісімен қондыру.
19. Пектерді, эпоксидті смолаларды, лак-бояу материалдары мен басқа да улы қасиеттері бар химиялық заттарды қолданылып орындалатын жұмыстар.
20. Тез тұтанатын, жанатын және жарылу қаупі бар сұйықтар мен материалдарды қолданылып орындалатын жұмыстар.
21. Радиоактивті заттар мен ионды сәулелі көздер қолданылып орындалатын жұмыстар.
22. Ұңғырлар мен шпурларды бұрғылау.
23. Топырақ пен іргетасты цементтеу және химиялық жолмен бекіту.
24. Жарылыс жұмыстары

**Жүкті қолмен көтеріп жылжыту кезіндегі
рұқсат етілетін шекті ауырлықтың
Нормалары**

Ер жынысты жасы 16-18-дегі жасөспірімдер үшін	- 16,4 кг.
Жасы 18-ден асқан ерлер үшін	- 50,0 кг.
Ә й е л д е р ү ш і н :	
басқа жұмыстармен кезектестіргенде ауырлықты көтеру және жылжыту (сағатына 2 ретке дейін)	- 10,0 кг.
жұмыс ауысымы ішінде ауырлықтарды тұрақты көтеру және жылжыту	- 7,0 кг.
Жұмыс ауысымының әрбір сағаты ішінде әйелдер орындайтын динамикалық жұмыстың көлемі мына ауырлықтардан аспауға тиіс:	
жұмыс бетінен	- 1750 кг-нан
еденнен	- 875 кг-нан

Е с к е р т у л е р :

1. Жасөспірімдерге аталған жүкті, егер осы жұмыс мамандыққа қатысты негізгі жұмыспен байланысты болса және олардың жұмыс уақытының 1/3-тен аспайтын уақытын алса ғана көтеріп жылжытуға жол беріледі.

2. Жасөспірімдер ауырлықтарды тұрақты жылжытуға байланысты жұмыстар орындаған кезде жүктің ауырлығы 4,1 кг-нан аспауға тиіс.

3. Жүкті арбамен немесе контейнерлермен жылжитқан кезде күш салу төмендегі көрсеткіштерден аспауға тиіс:

жасы 18-ден асқан ерлер үшін - 15,0 кг-нан,

жасы 18-ден асқан әйелдер үшін - 10,0 кг-нан.

4. Көтерілетін және жылжытылатын жүктің массасына ыдыстың және буып-түйген заттардың массасы кіреді.

5-қосымша

**Аптечкада болуға тиіс дәрі-дәрмек пен аспаптардың
Тізбесі
(РД 34.03.702. үзінді)**

мен дәрі-дәрмектер

1	2	3
1. Таңатын пакет	Таңғыш салу үшін	5 дана
2. Стерилденген бинт	Сондай	5 дана
3. Ылғал жұтқыш мақта,	"-"	50 гр.
	к л и н и к а л ы қ	
хирургиялық	"-"	5 қорап
4. Бұрау	Қан ағуды тоқтату үшін	1 дана
5. Шиналар	Сүйек сынғанда, шыққан кезде	3-4 дана
	аяқ-қолды бекіту үшін	
6. Мұз үшін	Жараланғанда, сүйек сынып,	1 дана
резеңке желқабық	шыққан кезде жарақаттанған жерді	
	с у ы т у ү ш і н	
7. Стакан	Дәрі қабылдау, көзді, асқазанды	1 дана
	жуу, ерітінді жасау үшін	
8. Ас қасық	Ерітінді жасау үшін	1 дана
9. Йод (5% спирт	Жаралардың, терідегі сызаттың	1 құты
ерітіндісі)	жанындағы тканьдарға жағу үшін)	(50 мл)
10. Мүсәтір спирт	Талма ұстаған кезде қолдану үшін	1 құты
(аммиактың 10%		(50 мл)
	е р і т і н д і с і)	
11. Бор қышқылы	Көз бен теріні жуу, сілтімен	1 құты
	күйген кезде ауызды жуу үшін	(25 гр.)
	ерітінділер жасау үшін; электр	
	доғасы күйдірген кезден көзге	
	т а р т у ү ш і н)	
12. Ас содасы (натрий	Көз бен теріні жуу, қышқылмен	1 пакет
гидрокарбонаты немесе	Немесе уланған кезде ауызды	(25 гр.)
натрий көмір қышқылы)	жуу үшін ерітінділер жасау үшін	
13. Сутегінің асқын	Мұрыннан аққан қанды тоқтату,	1 құты
тотығығының ерітіндісі	үлкен емес жараларды сүрту үшін	(50 мл)
	(3 % - т і)	
14. Валериана тұнбасы	Нерв жүйесін тыныштандыру үшін	1 құты
15. Ашты (ағылшын) тұзы.	Астан уланған кезде ішу үшін	50 гр.
16. Активтеріндірілген	сондай	50 гр.

к ө м і р (ұ н т а қ)

17. Марганец қышқылды Аспен және басқамен уланған 50 гр.
калий (кристалдар) кезде ішу үшін
18. Валидол немесе Жүрек тұсы қатты ауырған 1 түтік
нитроглицерин кезде ішу үшін
19. Амидопирин,
анальгин (таблеткалар) Ыстық түсіретін және ауырғанды 2 дана
б а с у і ш у ү ш і н

Ескертулер: 1. Ас содасы мен бор қышқылының ерітінділері, қышқылдар мен сілтілер қолданылып орындалатын жұмыс орындарына ғана болғаны көзделеді.

2. Улы газдар мен зиянды заттармен улану мүмкіндігі бар цехтар мен лабораторияларда аптечка құрамы толықтырылуға тиіс.

3. Бірінші көмек көрсету сөмкесі құралдарының құрамына мұз сақтайтын резеңке желқабығы, стакан, ас қасығы, бор қышқылы және ас содасы кірмейді.

Бірінші көмек сөмкесіне қалған құралдар тізбеде көрсетілгендердің 50%-і с а л ы н а д ы .

4. Жазғы кезеңде жәндіктер шағу қаупі бар жұмыс орындарында аптечкаларда (бірінші көмек сөмкелерінде) димедрол (бір данасы) және кордиамин (бір құты) болуға тиіс.

5. Аптечканың қақпағының ішкі бетінде қажет етілетін дәрі-дәрмектің тізбесі болуға тиіс.

6-қосымша

Ф о р м а т ы
2 9 7 х 2 1 0

(ұсынылатын)

Сұңгуір жұмыстарын өндіру үшін нарядтың нысаны

N н а р я д

(ұйымның, кәсіпорынның атауы)

Жұмыс орны _____

(Күні, айы, жылы)

(порт, аудан)

Сұңгуір станциясы N _____

(сұңгуір станциясының атауы және оның орналасуы)

Негізі _____

(өтініштің нөмірі мен күні және т.б.)

Сұраныс беруші _____

(кәсіпорынның атауы, мекен-жайы)

Сүңгуір жұмыстарының басшысы _____

(қызметі, тегі, аты-жөні)

Су астына түсетіндердің басшысы _____

(біліктілігі, тегі, аты-жөні)

Сүңгуірлер _____

(сыныбы, тегі, аты-жөні)

Медициналық қамтуды _____

(қызметі, тегі, аты-жөні)

_____ жүзеге асырады

Тапсырыс бойынша жұмыстарды орындау: басы _____

(к ү н і , у а қ ы т ы)

с о ң ы _____

(күні, уақыты)

6-қосымша жалғасы

Объект, жұмыстардың қысқаша сипаты, олардың көлемі, орындауды ұйымдастыру және жүйелілігі _____

Жұмыстарды орындау үшін қызметкерлер мен техникалық құралдар бөлінеді _____

Нарядқа қоса тіркеледі: _____

(схемалардың, сызбалардың жұмыс тізбелері

_____ мен нөмірі және т.б.)

Жұмыстарды өндіру кезінде қауіпсіздіктің мына шаралары орындалуға тиіс: _____

Нарядты берген _____
(қызмет, қолы, аты-жөні, тегі)

Нарядты қабылдаған _____
(қызметі, қолы, тегі, аты-жөні)

Келісілді: Сұраныс жасаушының жауапты өкілі _____

(қызметі, қолы, аты-жөні, тегі)

Тапсырманы орындау жөніндегі белгі _____

Сүңгуір жұмыстарының басшысы _____
(қолы)

Су астына түсетіндердің басшысы _____
(қолы)

(уақыты, күні)

Ф о р м а т ы _____ 7 - қ о с ы м ш а
297x210 (міндетті)

**Гидроқұрылыстар мен гидромеханикалық жабдықтардағы
жұмыстар үшін наряд нысаны**

_____ К ә с і п о р ы н _____

Цех _____

N наряд

Жұмыстардың басшысына _____
(тегі, аты-жөні, қызметі)

Жұмыстарды орындаушыға _____
(байқаушыға) (тегі, аты-жөні, қызметі)

Жүктеледі _____
(объект, жұмыс орны, жұмыстың мазмұны)

_____ Жұмыс қауіпсіздігін қамтамасыз ету үшін _____

_____ (жұмыс орнын дайындау және қауіпсіздік шаралары жөніндегі _____

шаралар, соның ішінде басқа цехтардың жедел қызметкерлері

орындауға тиісті шаралар)

Ерекше жағдайлар _____

Жұмыстың басталуы _____

(күні) (уақыты)

Жұмыстың соңы _____

(күні) (уақыты)

Нарядты берген _____

(қолы) (аты-жөні, тегі)

Жұмыс уақыты _____ дейін ұзартылды _____
(уақыты, күні)

_____ (қызметі) _____ (қолы) _____ (аты-жөні, тегі)

Бригада құрамы _____

(жұмысты өндірушісіз адам саны, тегі, аты-жөні, разряды)

Жұмыс басшысы: _____

(қолы, аты-жөні, тегі)

Жұмыс өндірісінің шарттары орындалғаны туралы станцияның ауысым бастығына хабарланды _____

(тегі, аты-жөні, уақыты)

Цехтың жедел кезекшісі _____

(қолы, аты-жөні, тегі)

Басқа цехтардың қызметкерлерінің жұмыс орындарын дайындау жөніндегі шаралар орындалды: _____

(цех, жедел қызметкердің тегі)

Жұмысқа кірісуге рұқсат беремін:

Станцияның ауысым бастығы _____

(қолы, аты-жөні, тегі)

(Рұқсат телефон арқылы берілген кезде "қолы") деген жолда хабарды алған адам қол қойып "телефон арқылы" деген белгі қойылады.

Жұмыс істеп тұрғандар: _____

(жұмыс орнының маңында орналасқан және кернеу,

қысым астындағы, айналымдағы құрылыстар мен жабдықтар)

Жұмыс өндірісінің жағдайларының орындалуы тексерілді, жұмыс істеп тұрған жабдықтармен және құрылыстармен тізбе бойынша және

Бригада құрамындағы өзгерістер

— — — —
Бригада құрамына !Бригада құрамынан !Күні, уақыты ! Басшылары
енгізілді (тегі, аты-!шығарылды (тегі, аты- !
жөні, разряды) !жөні, разряды) !

— — — —

Жұмыс толықтай аяқталды: _____

— (у а қ ы т ы , к ү н і)

Жұмыстарды өндіруші байқаушы _____

— — (к о л ы)

Жұмыстардың басшысы _____

— — — (қолы)
Жұмыс орындары тексерілді, наряд жабылды
Жұмысқа рұқсат беруші _____
(қолы) (уақыты, күні)

Ф о р м а т ы 8 - қ о с ы м ш а
297x210 ұсынылатын

Жұмыс істеп тұрған кәсіпорынның аумағында құрылыс-монтаж
жұмыстарын өндіру үшін акт-рұқсаттың нысаны

_____ А к т - р ұ қ с а т
_____ қаласы (пос.) 19 жылғы "___" _____

_____ (кәсіпорынның (цехтың, учаскенің) атауы)
Біз, төменде қол қойғандар, цех (учаске) бастығы _____
(тегі, аты-жөні)
және жұмыстардың өндірісі үшін жауапты бас мердігердің өкілі
_____ төмендегілер туралы осы актіні жасадық:
(тегі, аты-жөні, қызметі)

Кәсіпорын _____
координаттарымен шектелген учаскені _____

(біліктердің, белгілердің және сызбаның N)
онда бас мердігердің техникалық қызметкерлері-өкілдерінің басшылығымен:
басы " ____ " _____ соңы " ____ " _____ мерзімге
жұмыстардың өндірісі үшін бөледі.

Жұмыстар басталғанға дейін жұмыстарды өткізудің қауіпсіздігін
қамтамасыз ететін мына шараларды орындау қажет

— NN ! Шаралардың атауы ! Орындау мерзімі ! Орындаушы (тегі, аты-жөні,)
! ! ! ұ й ы м

— Ф о р м а т ы 9 - қ о с ы м ш а
297x210 мм (ұсынылатын)
Нарядтар мен өкімдер бойынша жұмыстардың есебін
жүргізу журналының нысаны. Мұқаба

Нарядтар мен өкімдер бойынша жұмыстардың
е с е б і н ж ү р г і з у

Журналы
Ф о р м а т ы 9 - қ о с ы м ш а
297x210 мм (жалғасы)
Нарядтар мен өкімдер бойынша жұмыстардың есебін
жүргізу журналының нысаны. Бірінші беті

Нарядтар мен өкімдер бойынша жұмыстардың
е с е б і н ж ү р г і з у
Ж у р н а л ы

_____ (кәсіпорынның, ұйымның атауы)

_____ (цехтың, учаскенің атауы)

Басталды _____ 19 ж.

Аяқталды _____ 19 ж.

Ескерту 1. Журналдың беттері нөмірленуге және алынып тасталу және бет
қ о с у д а н қ о р ғ а л у ғ а т и і с .

2. Толтырылған журналды сақтау мерзімі - 6 ай.

–	–	–	–	–					
–	–	–	–	–					
Өкім. нің N	Наряд. тың N	Жұмыс тың орны мен	Жұмыс. тарды өндіруші немесе атауы	Өкім бойынша жұмыс істейтін байқаушы	Өкімді берген адам (тегі, уақыты)	Жұмысқа кірісті (күні, уақыты)	Жұмыс аяқталды (күні, уақыты)		
					бригада (тегі, мүшелері жөні)	аты- (тегі, жөні)	жөні		
1	2	3	4	5	6	7	8		

10-қосымша

**Ережелер мәтінінде сілтемелер жасалған нормативтік құжаттардың
Т і з б е с і**

–	Ережелердің	Құжаттың белгіленуі б а п т а р ы	Құжаттың атауы
–	1	2	3
–	1.1.	ГОСТ 12.0.004.-90	ССБТ. Еңбек қауіпсіздігін оқытуды ұйымдастыру. Жалпы ережелер
–		РД 34.12.102-89	Энергетикалық өндіріс кәсіпорын. дарында қызметкерлермен жұмысты ұйымдастыру тәртібі
–	1.6.	РД 34.03.702	Энергетикалық жабдықтарға қызмет

		көрсету кезіндегі қайғылы оқиға. ларға байланысты бірінші көмек көрсету жөніндегі нұсқау.
1.7.	РД 03.605	ҚСРО Энергетика министрлігінің жұмысшылары мен қызметкерлері үшін жеке қорғаныс құралдарын қолдану және олардың күтімін ұйымдастыру жөніндегі ұсыныстар.
	ОСТ 34-70-821-86	Жұмысшылар мен қызметкерлерді жеке қорғаныс құралдарымен қамтамасыз ету, оларды ұстау, пайдалану және оларды күту
		т ә р т і б і
2.1.1	ГОСТ 12.4.026-76	ССБТ. Сигнал түрлері мен
2.8.2,		қауіпсіздік белгілері
		3 . 5 . 5 ,
		3 . 6 . 4 .
2.1.2,	ГОСТ 10807-78	Жол белгілері. Жалпы техникалық
2 . 1 . 8 .		ш а р т т а р .
2.1.17.	ГОСТ 12.1.005-88	ССБТ. Жұмыс аймағының ауасы.
		Жалпы санитарлық-гигиеналық
		т а л а п т а р .
	СН-1. 02. 011-94	Жұмыс аймағының ауасындағы
		зиянды заттардың шекті рұқсат
		етілетін шоғырлануы.
	СН-1.02. 006-94	Өндіріс бөлмелер микроклиматының
		санитарлық нормалары.
	СНиП 2. 04. 05-91	Жылыту, желдету, кондиционерлеу.
2.1.18.	СНиП 2. 09. 04-87	Әкімшілік және қосалқы үй-жайлар
2.1.22	ГОСТ 12.1. 004-91	ССБТ. Өрт қауіпсіздігі. Жалпы
		т а л а п т а р .
	РД 34. 03. 301-87	Энергетикалық кәсіпорындар үшін
		өрт қауіпсіздігінің ережелері
	РД 34.49.503-94	Энергетика саласының объектілерінде
		өрт сөндіретін алғашқы құралдарды
		ұстау және қолдану жөніндегі
		ү л г і л і к н ұ с қ а у .
2.2.1.	ГОСТ 12.2.062-81	ССБТ. Өндірістік жабдықтар.
		Қорғаныш құралдары

2.2.2.	ГОСТ 23120-78	Иірілмелі басқыштар, құқыш алаңдар мен қоршаулар. Техникалық ш а р т т а р .
2.2.3.	ГОСТ 12.2.064-81	ССБТ. Өндірістік жабдықтарды басқару органдары. Қауіпсіздіктің жалпы т а л а п т а р ы .
	РД 34.20.501	Электрстанциялары мен жүйелерді техникалық пайдалану ережелері.
2.3.2.	ГОСТ 12.3.009-76	ССБТ. Кәсіпорындардағы жүкті тиеу-түсіру жұмыстары. Қауіпсіздіктің жалпы талаптары.
	ГОСТ 12.3.020-80	ССБТ. Кәсіпорындарда жүкті жылжыту процестері. Қауіпсіздіктің жалпы т а л а п т а р ы .
	РД 34.03.225.	ҚСРО Энергетика министрлігінің ішкі темір жолдарын пайдалану кезіндегі қауіпсіздік техникасы жөніндегі нұсқаулар.
2.4.1, 2.5, 2.8.1, 2.10.1, 8 . 9 .	СНиП 111-4-80	Құрылыс нормалары мен ережелері. Жұмыстарды өндіру және қабылдау ережелері. Құрылыстағы қауіпсіздік ережелері.
2.4.1.	ГОСТ 24258-88	Тас төсеу құралдары. Жалпы техникалық ережелер.
	ГОСТ 27321-87	Құрылыс-монтаж жұмыстарын салу үшін қойылатын төсеме ағаштар. Техникалық шарттар.
2.4.1.	ГОСТ 28012-89	Бөлшектеніп-жиналатын жылжымалы төсемдер. Техникалық шарттар.
2.4.2, 2.4.9, 2.4.11, 2 . 8 . 7 , 2 . 8 . 1 9 ,	РД 34.03.204.	Құралдармен және саймандармен жұмыс істеген кездегі қауіпсіздік ережелері.
		5 . 1 . 7 .
2.4.9.	ГОСТ 26887-86	Құрылыс-монтаж жұмыстары үшін алаңдар мен басқыштар. Жалпы техникалық шарттар.

2.4.10.	ГОСТ 27372-87	Құрылыс-монтаж жұмыстары үшін аспалы бесіктер.
2.5.	ГОСТ 12.3.003-86	ССБТ. Электрмен дәнекерлеу жұмыстары. Қауіпсіздік ережелері.
	ГОСТ 12.3.036-84	ССБТ. Металдарды газ жалынымен өңдеу. Қауіпсіздік ережелері.
	ППБС-01-94	Құрылыс-монтаж және от жұмыстары өндіру кезінде өрт қауіпсіздігінің ережелері.
	СН-1.03.031-94	Металдарды дәнекерлеу, еріту және кесу кезіндегі санитарлық ережелер.
2.7.1.	РД 34.21.602.	Энергетикалық кәсіпорындардың өндірістік үйлері мен үй-жайларын пайдалану жөніндегі үлгілік нұсқау. 2-б, 2-тармақ.
2.7.8.	СН-1. 02. 014-94	Жұмыс істеушілердің қолдарына берілетін, сол жерде діріл пайда болдыратын машиналармен және жабдықтармен жұмыс істеген кездегі санитарлық нормалар мен ережелер.
2.8.1.	ГОСТ 12.3.016-87.	ССБТ. Құрылыс. Коррозияға қарсы жұмыстар. Қауіпсіздік ережелері.
	ГОСТ 12.3.035-84	ССБТ. Құрылыс. Бояу жұмыстары. Қауіпсіздік талаптары.
	РД 34. 03. 216	Энергетикалық құрылыстар өңдеу және шыны салу жұмыстарын өндіру кезіндегі қауіпсіздік техникасы жөніндегі нұсқау.
	СН-1. 10. 081-94	Қолмен шашыратып бояйтын құралдарды қолданып бояу жұмыстарын жүргізу кезіндегі санитарлық ережелер.
4.3.1.	ГОСТ 12. 3. 033-84	ССБТ. Құрылыс машиналары. Пайдалану кезіндегі қауіпсіздіктің жалпы талаптары
4.4.1.	РД 31.84.01-90	Сүңгуір жұмыстарындағы еңбек қауіпсіздігінің бірыңғай ережелері.

Ескерту: Бұрынғы КСРО Энергетика министрлігінің нормативтік-техникалық құжаттары Қазақстан Республикасының электр энергетикасы саласында оларды алмастырғанға (жойылғанға) дейін қолданылады, РФ отын-энергетика министрлігінің ҒТҚ ҚР аумағында ҚР электр энергетикасын басқару жөніндегі орталық атқарушы органның шешімімен қолданылады деп танылады. (ҚР Энергетика және көмір өнеркәсібі министрлігінің 1996 жылғы 3 қаңтардағы N 1 бұйрығы)

11-қосымша

Өрт қауіпсіздігін қамтамасыз ететін қолданылып жүрген ГОСТ Тізбесі

ГОСТ 12. 1. 004-91. ССБТ. Өрт қауіпсіздігі. Жалпы талаптар.
ГОСТ 12. 1. 010-76. ССБТ. Жарылыс қауіпсіздігі. Жалпы талаптар.
ГОСТ 12. 1. 011-78. ССБТ. Жарылу қаупі бар қоспалар. Топтастыру және
с ы н а у ә д і с т е р і .

ГОСТ 12. 1. 018.-93. ССБТ. Статикалық электрдің өртену, жарылу қаупі,
ж а л п ы т а л а п т а р .

ГОСТ 12. 1. 033-81. ССБТ. Өрт қауіпсіздігі. Терминдер мен анықтамалар.

ГОСТ 12. 1. 041-83. ССБТ. Заттар мен материалдардың жану қаупі.
Көрсеткіштердің номенклатурасы мен оларды анықтау әдістері.

ГОСТ 12. 1. 144-82. ССБТ. Өрт машиналары мен жабдықтар. Шартты
г р а ф и к а л ы қ б е л г і л е р .

ГОСТ 12. 2. 047-86. ССБТ. Өрт техникасы. Қауіпсіздік талаптары.

ГОСТ 12. 2. 047-86. ССБТ. Өрт техникасы. Терминдер мен анықтамалар.

ГОСТ 12. 3. 003-86. ССБТ. Электрмен дәнекерлеу жұмыстары. Қауіпсіздік
т а л а п т а р ы .

ГОСТ 12. 3. 016-87. ССБТ. Құрылыс. Коррозияға қарсы жұмыстар. Қауіпсіздік
т а л а п т а р ы .

ГОСТ 12. 3. 035-84. ССБТ. Құрылыс. Бояу жұмыстары. Қауіпсіздік талаптары.

ГОСТ 12. 4. 009-83. ССБТ. Объектілерді қорғау үшін өрт техникасы. Негізгі
түрлері. Орналастыру және қызмет көрсету.

ГОСТ 12. 4. 026-76. ССБТ. Сигнал түстері және қауіпсіздік белгілері.

Ескерту: Аталған ГОСТ-ды қолдану мерзімін шектеу Қазақстан Республикасының стандарттары енгізілгенге дейін алынған.

